

***VÁCSZENTLÁSZLÓI
NAPKÖZIOTTHONOS ÓVODA
ÉS KONYHA
HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA***

*Készítette: Simáné Makádi Éva
igazgató*

2025.

TARTALOM

I.	Pedagógiai Program jogszabályi háttere.....	4.
II.	Bevezető.....	5.
III.	Óvodánk bemutatása.....	6.
1.	Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	6.
1.1.	Tárgyi feltételek.....	6.
1.2.	Személyi feltételek.....	6.
1.3.	Óvodai élet megszervezése.....	8.
IV.	Gyermekkép, óvodakép.....	10.
1.	Gyermekkép.....	10.
2.	Óvodakép.....	11.
3.	Alapelveink.....	11.
V.	Óvodánk nevelési célja.....	11.
1.	A program elméleti alapjai.....	12.
2.	Nevelési célunk és az ehhez kapcsolódó feladatok.....	12.
2.1.	Szükségletek szerepe a nevelési cél elérésében.....	13.
2.2.	Tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésében.....	13.
2.3.	Képességek szerepe a nevelési cél elérésében.....	14.
VI.	Óvodánk nevelési feladata.....	14.
1.	Egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztés.....	15.
1.1.	A gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatok.....	16.
1.2.	Testápolás, tisztálkodás, öltözködés, pihenés.....	17.
1.3.	Egészségvédelem, betegségmegelőzés.....	18.
1.4.	Biztonságos környezet.....	19.
1.5.	Környezettudatos magatartás.....	19.
1.6.	Gyermekvédelmi tevékenységünk.....	19.
1.7.	Migráns gyermekek interkulturális nevelése.....	21.
1.8.	Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek.....	22.
2.	Az érzelmi, az erkölcsi nevelés és szocializáció.....	25.
3.	Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	26.
	Komplex foglalkozások rendszere.....	26.
3.1.	Anyanyelvi nevelés.....	26.
3.2.	Értelmi fejlesztés és nevelés.....	28.

4.	A feladatrendszer elemei.....	40.
4.1.	A játék és tanulási tevékenység.....	40.
4.2.	Társas és közösségi tevékenység, az értékorientált közösségi nevelés.....	44.
4.3.	Értékteremtő munkatevékenység.....	47.
4.4.	Szabadidős tevékenység.....	49.
5.	Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	49.
5.1.	Iskolaérettség.....	50.
5.2.	Az iskolaéretlen gyermek jellemzői.....	54.
6.	Különfoglalkozások.....	55.
VII.	Az óvoda kapcsoltrendszere.....	56.
VIII.	Záró gondolatok.....	59.
IX.	Érvényességi rendelkezések.....	60.

I. PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 1997. évi XXXI. tv. a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola – egészségügyi ellátásról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata

II. BEVEZETŐ

„ A gyermeket tiszteletben kell fogadni, szeretetben kell nevelni, és szabadságban kell elbocsátani.”

(Rudolf Steiner)

Gyermekekkel foglalkozni, nevelni, tanítani mindennapjainkat rájuk áldozni csak úgy lehetséges, ha nem munkaként fogjuk fel a pedagógus szakmát, hanem elhivatottak vagyunk a gyermekek jövője érdekében. A hivatástudatnak értelmi, érzelmi és akarati alapja van. Szükséges hozzá a magas színvonalú szaktudás és az egyén munkája iránt érzett szeretete és igényessége. Szakmánk minden területén ismereteket kell szerezni, hogy felkészültek lehessünk, hogy minden gyermek egyéniségéhez megtaláljuk a hozzá vezető utat. Ezáltal a nekik megfelelő tempóban, személyre szabottan kezdhetjük el a nevelésüket, fejlesztésüket. Fontos, hogy empátikusak legyünk, az empátia képességével viszont, szeretet nélkül nem rendelkezhetünk. Ezért is kell mindig szem előtt tartanunk, hogy óvodánkban a gyermekek szeretet- és tiszteletteljes környezetben nevelkedhessenek. Nélkülözhetetlennek tartjuk a feltétel nélküli elfogadást, amelyet a gyermekek felé közvetíteni kell.

Pedagógiai Programunk Fábián Katalin Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Programja alapján készült, a helyi sajátosságokat figyelembe véve.

Programunkat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogram iránymutatása, szellemisége cél- és feladatrendszerére alapján készítettük el.

Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére kell irányulnia. A tevékenységközpontú óvodai nevelési program által ezt a tevékenységek, komplex tevékenységek, cselekvések segítségével valósítjuk meg. Támazkodunk a hazai neveléstörténet hagyományaira.

Nagy figyelmet fordítunk arra, hogy a hátrányok kiküszöbölésével minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen ugyanolyan színvonalas nevelésben, mivel minden gyermeket megillető jog, az egyenlő hozzáférés biztosításának alapelve.

Valamennyi óvodai csoportban érvényesülnek a különböző innovatív pedagógiai törekvések, mivel az alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és széleskörű módszertani szabadságának érvényesülését.

Munkánk során figyelembe vesszük a gyermekek személyiségfejlődését, viselkedését, érdeklődését, az otthonról hozott ismereteiket, tapasztalataikat, az esélyegyenlőség megteremtése mellett. Bízunk abban, hogy az óvodánkba járó gyermekek kellemes, derűs,

harmonikus, családi éveket töltenek itt és biztos alapokon nyugvó ismeretekkel, képességekkel kezdik el iskolás éveiket.

III. ÓVODÁNK BEMUTATÁSA

1. Az óvodai élet megszervezésének elvei

1.1. Tárgyi feltételek

Óvodánk csendes, nyugodt környezetben a főúttól távol helyezkedik el.

Az óvoda épülete 2021-ben teljesen megújult, kibővítésre került. Mind a három csoportszoba a gyermekek igényeinek megfelelő helytel, fejlődésükhöz szükséges eszközökkel felszerelt. Minden csoporthoz tartozik mosdó és külön öltözőhelyiség. A gyermekek mozgásigényét az épületen belül is ki tudjuk elégíteni, amelyhez a tornaterem ad teret. A gyermekek fejlesztése a külön fejlesztő logopédiai szobában történik.

Az udvar 2022. évben újult meg teljesen. A gyermekek mászókázhatnak, hintázhatnak, mókuskerekekezhetnek, libikókázhatnak, homokozhatnak, csúszdázhatnak, stb... tehát, az udvar is kiszolgálja a gyermekek hatalmas mozgásigényét.

Pedagógiai programunk megvalósításához szükséges eszközök, felszerelések rendelkezésünkre állnak.

Rendelkezünk megfelelő számú irodahelyiséggel, nevelőszobával, fejlesztő logopédiai szobával, és van kettő megfelelő méretű raktárunk a szakmai eszközök tárolására. Az itt dolgozóknak is van természetesen öltözőjük, és kettő mosdójuk. Az előírásoknak megfelelően rendelkezünk mozgássérült mosdóval is. A teraszhoz való feljutást segíti a lépcső mellett épített rámpa.

Saját konyhával is rendelkezünk, amely szintén teljesen megújult 2022 nyarán. Az új konyhában változatos, egészséges étkezést biztosíthatunk az óvodásoknak és iskolásoknak.

1.2. Személyi feltételek

Óvodánk pedagógusainak többsége több, mint 20 éves gyakorlattal rendelkezik. Egy jól összeszokott pedagógus közösség, akiknek a munkája teljes mértékben összehangolt a nevelő oktató munkát közvetlenül segítők (pedagógiai asszisztens, dajka) munkájával. A pedagógusok és segítők kivétel nélkül a gyermekekkel való kapcsolatban elfogadó, segítő, támogató attitűddel rendelkeznek.

Az itt dolgozók mottója kivétel nélkül a GYERMEKEK SZERETETE.

A gyermekek egyéni fejlesztése, csoporton belül a pedagógus által differenciáltan, komplex módon, a mindennapokban történik.

Azok a gyermekek, akik szakértői véleménnyel rendelkeznek, a megfelelő fejlesztésük utazó gyógypedagógus segítségével történik. A szakszerű segítségnyújtáshoz szakember megléte szükséges. Az óvodapedagógus a szakember iránymutatása alapján a csoportban is végez fejlesztéseket a szakértői véleménnyel rendelkező gyermekeknél.

Az SNI- s gyermekek nevelése integráltan, a többi gyermek között valósul meg.

Jelenleg a dolgozói létszám a következőképpen alakul

1.2.1. Pedagógus munkakörben dolgozók

- Óvodaigazgató: 1 fő
- Óvodaigazgató helyettes: - fő
- Óvodapedagógus: 6 fő
 - Felsőfokú végzettséggel rendelkező: 4 fő
 - Szakvizsgázott: 1 fő (Pedagógus szakvizsga – tanügyigazgatás szakértői területen, valamint Pedagógus szakvizsga – közoktatási vezető)
 - Középfokú végzettséggel rendelkező: 2 fő

A továbbképzési kötelezettségnek minden pedagógus folyamatosan eleget tesz, akik kötelezően szerepelnek a továbbképzési tervben.

1.2.2. Nevelő - oktató munkát közvetlenül segítők

Óvodánkban a törvényben meghatározott módon alakulnak, a munkakörökhöz tartozó létszámok.

- Pedagógiai asszisztens: 1 fő
- Dajka: 3 fő

1.2.3. Fejlesztésben segítő egyéb pedagógusok

- Logopédus

Az Gödöllői Pedagógiai Szakszolgálat által kirendelt logopédus foglalkozik két alkalommal, délelőtti órában a beszédhibás gyermekekkel. A logopédus mivel egyéb gyógypedagógiai végzettséggel is rendelkezik, ezért plusz órában az sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésével foglalkozik.

- Utazó gyógypedagógus

Sajátos Nevelési Igényű gyermekek egyéni fejlesztésével foglalkozik.

1.2.4. Egyéb munkakörben dolgozók

- Konyhai dolgozók, étkezésben foglalkoztatottak: 4 fő

szakképzett szakács, ételmezezővezető, konyhalány, valamint egy konyhai kiségitő, aki közfoglalkoztatott.

- Az óvoda épületét, udvarát és környezetét az Önkormányzat karbantartó csoportja tartja rendben.

1.3.Óvodai élet megszervezése

A három csoportban a férőhelyek száma: 75. Az egyes csoportokban életkoruk szerint vannak elosztva a gyermekek, tehát a csoportok alakulásánál elsődlegesen ez a szempont. Sajnos ez nem minden korcsoportban működik, ugyanis vannak olyan életkorok, amelyeknél csoportlétszám feletti a gyermekek létszáma, ezért szükséges kétféle életkorú csoport indítása is. Ezt nevezzük osztatlan csoportnak. A három csoportból ritkán egy osztatlan.

Az óvodapedagógus számára alapvetően fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása, még akkor is, ha teljes mértékben építünk a spontán gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. A tervezésben tudatosan vesszük számításba, hogy a gyermekek fejlődési üteme különböző. A fejlődés dinamikája egy-egy gyermek estében a különböző területeken más és más lehet. A gyermeket foglalkoztató élmények és tapasztalatok éppen olyan részei a nevelésnek, mint az óvodapedagógus által előzetesen átgondolt és megtervezett feladatok. Éves tervek készülnek, melyet félévente értékelünk.

A hosszú távú terv a fő irányokat tartalmazza és a tudatosság erősítése szempontjából van fontos szerepe. A tervezésnél nem az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítésre helyezzük a hangsúlyt.

Kevesebbet, de azt alaposabban. Programunk tiszteletben tartja az óvodapedagógusok szabadságát és messzemenően figyelembe veszi a lehetőségeket, a gyermekcsoport adottságait, igényeit, életkorát. Tehát nem határozzuk meg, mennyi ideig foglalkozzon 1-1 témakörrel az óvodapedagógus.

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A heti rend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, az évszakok, a váratlan események hatására.

Az óvoda nyitvatartási ideje napi 10 óra, 7.00 – 17.00 óráig. Az egész nyitvatartási időben pedagógus foglalkozik a gyermekekkel.

1.3.1. Napirend

- 7.00 - 8.00 Gyülekező összevont csoportban, udvaron, játék
- 8.00 - 8.30 Szabad játék
- 8.30 - 9.30 Mindennapos testnevelés, folyamatos tízóraiás, mosdóhasználat
szabad játék, egyéni fejlesztések,
nagy csoportban tevékenységekbe ágyazott egyéni feladatmegoldások
- 9.30 - 11.00 Szabad játék, kezdeményezések a csoportban, udvaron,
nagy csoportban iskolaelőkészítő foglalkozások
- 11.00 - 12.00 Játék és mozgás szabadban
- 12.00 - 13.00 Öltözködés, tisztálkodás, ebéd, készülődés a pihenésre
- 13.00 - 15.00 Mesehallgatás, pihenés
- 15.00 - 15.30 Mosdóhasználat, uzsonna
- 15.30 - 17.00 Szabad játék a teremben, vagy az udvaron hazamenetelig.

Az előzőekben leírt napirend időtartama nincs köbe vésve, tehát rugalmasak vagyunk egy-egy elmélyült tevékenység hatására az időkorlátokat feloldani.

A napirendben meghatározott időtartamokra a folyamatosság jellemző. A napirend természetesen igazodik a tevékenységekhez, a gyermekek szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.

1.3.2. Az óvoda heti terve

Az éves terveket heti bontásban dolgozzuk fel főképp az évszakokból, aktuális ünnepekből kiindulva. A naponta betervezett kezdeményezések tevékenységekre lebontva (mese-vers, külső világ tevékeny megismerése, rajzolás, mintázás, kézi munka, ének-zene, énekes játék, mozgás), a gyermekek képességeihez igazodva differenciáltan, természetesen komplex módon valósulnak meg, programunk alapelvét követve, tevékenységeken keresztül. Azt, hogy mely tevékenységek melyik napon valósulnak meg, az óvodapedagógus maga osztja be minden év elején.

A kezdeményezések kötött, illetve kötetlen formában, egyéni, mikrocsoportban, illetve frontálisan is megvalósulhatnak. Ebben a kérdésben is az óvodapedagógus hozza meg a döntést.

A kezdeményezések naponta, a gyermekek életkorát is figyelembe véve 5-45 percig is eltarthatnak.

1.3.3. Az óvodapedagógus feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban

- Heti nevelési-tanulási terv készítése, értékelése.

- Éves nevelési-tanulási terv készítése, félévente értékelése.
- Napirend és heti rend összeállítása.
- A gyermek fejlődésének megfigyelését szolgáló feljegyzések vezetése.
- Felvételi-mulasztási adatok naprakész vezetése.

1.3.4. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

A gyermekek fejlődésének vizsgálata a minisztérium által központilag meghatározott egyéni fejlettségmérő programban, az ovikrétában történik. Nyomon követjük az óvodába lépéstől az iskolakezdésig. Megfigyeléseinket évente kétszer, ősszel és tavasszal, valamint egyes eseményeket, történéseket folyamatosan rögzítjük, és az elért fejlettségi szintet regisztráljuk. Ezt a szöveges értékelést a szülővel, fogadóóra keretében megbeszéljük. A felmérés eredményétől függően egyéni fejlesztéseket végzünk azokkal a gyermekekkel, akinél az egyes területekben negatív eltérés mutatkozott.

A kapott eredményeket összehasonlítva állapítjuk meg nagycsoport első félévében a fejlődést, az iskolaérettséget. A mérések dokumentációit a gyermek személyiség dossziéjában tároljuk.

IV. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

1. Gyermekkép

„A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.”

(363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja)

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön. Az esetleges meglévő hátrányokat csökkentő pedagógiai attitűdöt, valamint a nemek társadalmi egyenlőségének támogatását segítő elveket támogatjuk. Az inkluzív-, az integrált, a migráns gyermekek nevelését támogató szemléletet követjük.

Számunkra tehát a jó óvodába szívesen járnak a gyermekek, igényük alakul ki az új ismeretek birtokba vételére, tudásvágyuk észrevétlenül növekszik, sokat játszhatnak egy barátságos, esztétikus, biztonságos, otthonos, szeretettel teli környezetben.

Fontosnak tartjuk még, hogy olyan tudatos, magabiztos, pedagógusok vegyék körül a gyermekeket, akik nagyban hozzájárulnak a személyiségfejlődésükhöz.

Mivel a jövő generációja a kezünk között nevelkedik, lépést kell tartanunk, természetesen a főbb alapokat megtartva, az újabb és újabb nevelési szemléletekkel, módszerekkel, eszközökkel, hogy a gyermekek sok tapasztalattal és magabiztos ismeretekkel kezdhessék meg az iskolai éveket.

2. Óvodakép

A gyermekek elsődleges nevelési színtere a család. Az óvoda a családi nevelés **kiegészítője** a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Ezt a szemléletet követve szeretnénk, ha a szülők bizalommal fordulnának pedagógusainkhoz, hogy a gyermekek fejlődését maximális együttes erővel tudjuk szakmailag segíteni, támogatni és minden segítséget megadni, hogy mire iskolába kerülnek mondhassuk, hogy mindent megtettünk a gyermekekért.

3. Alapelveink

- Gyermekközpontúság elviekben és a gyakorlatban
- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezzé
- Nevelés elsődlegességének hangsúlyozása
- Nyugodt, meleg, szeretetteljes nevelési légkör biztosítása
- Esztétikus környezet megteremtése
- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése
- Esélyegyenlőség megteremtésére törekvés
- Elegendő idő, hely és eszköz biztosítása különböző tevékenységek gyakorlásához
- A gyermekek differenciált egyéni fejlesztése a csoport, a közösség keretein belül
- A gyermek fejlődéséhez sürgetésmentes egyéni utak keresése
- A gyermek számára a lehető legnagyobb szabadságfokú mozgástér biztosítása
- A gyermeki önállóság határainak fokozatos szélesítése
- A gyermek tisztelete, jogainak érvényesítése
- A gyermek mozgásigényének kielégítéséhez feltételek biztosítása
- A külső környezet felé nyitott nevelési légkör megteremtése
- Az óvodapedagógusok szakmai önállóságának érvényesülése

- Az óvodapedagógusoknak lehetőség biztosítása a folyamatos szakmai továbbképzésre, önfejlesztésre.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani szükséges az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

V. ÓVODÁNK NEVELÉSI CÉLJA

1. A program elméleti alapjai

A nevelés személyiségformálás, személyiségfejlesztés.

Programunkban a gyermekközpontú, nevelésközpontú, tevékenység, vagy cselekvésközpontú óvodai nevelést tűzzük ki megvalósítandó célként. A tevékenységközpontú óvodai nevelési program számára azért a tevékenység a középpont, mert a képességek a tevékenységek gyakorlása közben nagyban fejlődhetnek. Tehát képességeket fejleszteni nagyban lehet a tevékenységvégzéssel.

A tevékenységeken *keresztül* a tevékenységek *által*, a komplex mindennapi tevékenységek *segítségével* kívánjuk a gyermekeket nevelni.

A nevelés tevékenység által, a cselekvésben, cselekedtetésben jelenik meg. A gyermek a tevékenységek végzése során, természetes módon, spontán fejlődik.

2. Nevelési célunk és az ehhez kapcsolódó feladatok

„Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).”

(363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja)

A tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesedését tekinti alapvető feladatának.

A 3 -7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magában foglalja a teljes gyermeki személyiség fejlesztését, az életre való felkészítést a tevékenységek által, és a tevékenységeken keresztül. Programunk kitűzött nevelési célját a gyermek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembevételével, a gyermek egyéni adottságaiból kiindulva lehetséges megvalósítani.

A tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesedését tekinti alapvető feladatának.

Nevelési célunkat és az ehhez kapcsolódó feladatokat három szemszögből közelítjük meg a tevékenységközpontú óvodai nevelési program alapján határozzuk meg:

2.1. Szükségletek szerepe a nevelési cél elérésében

A gyermek fejlődő személyiség, ezért a gyermekeknek sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi, lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében, a gyermeki személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van. A környezeti hatások közül a család szerepe igen jelentős, hiszen a család az első szocializációs színtér, amely a gyermeket formálja. A családi nevelés mellett az óvodának igen nagy szerepe van az elsődleges szocializáció során. Az óvoda tudatosan alakítja, építi, kombinálja azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és a társas érintkezés elemi formái integráns egységet, szerves, kölcsönös kapcsolatot alkotnak. Ahhoz, hogy a gyermek képes legyen különböző program, fejlesztés, foglalkozás befogadására, testi és lelki szükségleteit ki kell elégíteni.

Az óvodapedagógus feladatai a gyermeki szükségletek kielégítésében

- A gyermekre való fokozott odafigyelés, egyéni szükségleteinek folyamatos feltérképezése
- A gyermek alapvető fizikai szükségleteinek megismerése és kielégítése
- A gyermek alapvető lelki szükségleteinek megismerése és kielégítése
- Az egészséges óvodai környezet megteremtése
- A gyermek megfelelő gondozottságának biztosítása
- A nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása
- Megértő, elfogadó pedagógiai magatartás

2.2. Tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésében

A gyermekek számára meg kell adni a lehetőséget az önállóan megválasztott, belsőből fakadó tevékenységre. A gyermeki tevékenység szervezésekor figyelembe kell venni a 3-7 éves korú gyermekek tevékenységének jellemzőit. A gyermeket tevékenységi vágy jellemzi. Bármilyen mozgás, cselekvés változás felkelti a figyelmét és utánzásra ösztönzi. A megismerési vágyat kihasználva szükséges minél több élményt nyújtani a gyermekeknek, és minél több lehetőséget kínálni az őket körül vevő világ megismerésére.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében

- Biztosítsa minél változatosabb többfajta tevékenység egy időben történő gyakorlásához a megfelelő feltételeket (hely, idő, eszközök, ötletek)
- A tevékenységek megszervezésében támaszkodjon a gyermekek tapasztalataira, a gyermekek aktuális élményvilágára
- Élmények nyújtásával segítse elő a minél sokrétűbb és minél komplexebb tevékenységformák kialakulását a csoportban

2.3. Képességek szerepe a nevelési cél elérésében

A társadalmi és egyéni szempontokból lényeges képességek két nagy csoportba sorolhatók:

- kooperációs képességek
- kommunikációs képességek

Az együttműködési és érintkezési képességek jellegét, tartalmát, színvonalát, hatékonyságát mindenekelőtt az alapul szolgáló tevékenység társadalmisága (közhasznú volta, kulturális színvonala, stb.) határozza meg. Más szóval: korántsem mindegy, hogy miben kooperálunk, hogy miről kommunikálunk. A tevékenység több szempontból is bázisa a képességfejlesztésnek.

Az óvodapedagógus feladatai a képességek fejlesztésében

- Folyamatosan biztosítsa a gyermekek számára a képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit
- A folyamatos megfigyelés útján alkosson tiszta képet a gyermek meglévő képességeiről. Ennek ismeretében törekedjen a képességek fejlesztésére.
- A kiemelkedő képességű és részképességek fejlődésében elmaradott gyermekekre egyénre szabott fejlesztési terv alapján gyakoroljon hatást
- Minden gyermek képességét önmagához, saját lehetőségeihez viszonyítva igyekezzon fejleszteni.

VI. ÓVODÁNK NEVELÉSI FELADATA

„Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

1. az egészséges életmód alakítása
2. az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
3. az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.”

(363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja)

1. Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztés

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Kiemelt figyelmet fordítunk:

- az egészséges táplálkozásra
- egészségmegőrzés szokásainak kialakítására
- a mindennapos testmozgásra
- a testi és lelki egészség fejlesztésére
- a bántalmazás az erőszak megelőzésére
- a baleset megelőzésére
- a személyi higiéné területére
- a környezettudatos magatartásra, a környezet védelmére és megóvására, a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások kialakítását meghatározó elvekre.

Az egészséges életmódra nevelés mai életünkben felértékelődött, fontossága hosszú távon meghatározza a felnövő gyermekek önmaguk által kialakított életstílusát.

A helyes és egészséges táplálkozási szokások kialakításánál a rendszerességre törekszünk.

Kisgyermekkorban a táplálkozás a fejlődés alapfeltétele. A folyamatos tízórai lehetővé teszi, hogy a gyermekek igényeiknek megfelelően, bizonyos időn belül étkezhessenek (fél 9 és fél 10 között). Az ebédet és uzsonnát azonos időben kínáljuk. Hetente többször gyümölcsnapot tartunk. Az évszaknak megfelelően természetes vitaminforrásként változatos módon kínáljuk (gyümölcssaláta, befőtt, stb...). Óvodánkban saját konyhája van, így megfelelő mennyiségű és minőségű étel kerül a gyermekek asztalára. Törekszünk a mindig friss alapanyagok felhasználására. A magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só-, és telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése a fontos feladataink közé tartozik. Fokozott figyelmet fordítunk az étkezések körülményeinek esztétikumára. Vasalt, tiszta terítők, hajtogatott szalvéták (naposok

hajtogatják), esztétikus evőeszközök, a kellemes, halk beszélgetés, a kulturált étkezési szokások fokozzák az étkezés pozitív hatását.

Tágas udvarunk kiváló lehetőséget ad a szabadban való mozgásra, játékra. Fontosnak tartjuk, hogy minél több időt töltsenek gyermekeink a szabadban. Mindennapos testnevelésünket, amíg az időjárás engedi, a szabadban tartjuk. A napfény, a levegő, a víz, az eső is edzi, erősíti a gyermekeket. Természetesen az időjárásnak megfelelő ruházatra van szükség kint és bent egyaránt. Séták, kirándulások alkalmával figyelünk a gyermekek teherbíró képességére. Csak addig követeljük meg a párosával való haladást, amíg azt a gyermekek biztonsága, testi épségének megóvása ezt igényli.

A bántalmazást nagyban elítéljük, ha előfordul a gyermekek között, szeretetre való buzdítással próbáljuk kiküszöbölni.

A balesetmegőrzés napi szinten témaként jelenik meg a csoportokban, beszélgetés és figyelemfelhívás szintjén.

A személyi higiénére a nap folyamán folyamatosan nagy hangsúlyt fektetünk a kézmosás, a szalvéta, a papír zsebkendő használata által. Évente egyszer egészséghetet tartunk, ahol még központibb szerepet kap a egészségmegőrzés, egészséges életmódra nevelés témája.

Hangsúlyt fektetünk a környezet megóvására, védelmére. szelektív hulladékgyűjtés a gyermekek mindennapjainak része. Külön szemetesbe gyűjtjük a száraz (papír) és a vegyes hulladékot.

Az állatok világnapját, a Víz világnapját, Föld napját, Madarak és Fák napját megünnepeljük, kirándulásokat, komplex tevékenységközpontú foglalkozásokat szervezünk a témákhoz kapcsolódóan.

1.1. A gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatok

A gondozási feladatok végzése az óvodában dolgozó valamennyi felnőtt feladata. Az óvodai környezet esztétikus, harmonikus és célszerű kialakítása a veszélyforrások minimálisra csökkentése, az óvodai napirend helyes kialakítása, a gondozási feladatok végzését könnyíti meg.

Az óvodába kerülő gyermek számára a környezetváltozás, az idegen emberek, új életfeltételek, a megszokott környezettől való elszakadás nagyon komoly nehézséget jelent. Ezek a változások az első időszakban a gyermek pszichés és testi állapotában átmeneti zavarokat okozhatnak.

A gondozás, a gyermekkel való törődés az első kapocs, ami közel viszi a felnőttet a kicsihez, ami lehetővé teszi az átmeneti problémák kezelését. Óvodánkban az elsődleges feladatunk,

hogya a gyermekek biztonságérzete, komfortérzete, valamennyi testi szükséglete legyen kielégítve, hiszen csak ezek után válik a gyermek alkalmassá a fejlesztésre.

Biztosítjuk, hogy a gyermekek kellemes jó légkörben, a lehető legkevesebb várakozással, sorakoztatás nélkül, szükségleteiknek megfelelően végezhesék a tisztálkodással, a wc használatával, az öltözködéssel, az étkezéssel kapcsolatos teendőiket. Napirendünk tükrözi ezt a folyamatosságot, rugalmasságot. Figyelünk a mozgás és pihenés egyensúlyára. Megalapozzuk a gyermekek tisztaságigényét. Célunk, hogy a gyermekek megtanulják önállóan ellátni magukat. Ehhez nyújtanak segítséget a felnőttek, a kicsiknek a nagyobbak. Az egyéni bánásmód, az egyes gyermekek sajátos igényeinek figyelembevétele a gondozás estében is érvényesül. A hátrányos helyzetben lévő gyermekek estében különösen figyelünk az egészségügyi szokások gyakorlására, a testápolás sorrendjének megismertetésére.

A szülők segítségével próbáljuk elérni, hogy a gyermekek ruházata kényelmes, célszerű legyen.

Az egészséges életmód magába foglalja a környezettel való harmonikus együttélést, a természet szeretetét és védelmét.

Az óvodába bekerüléskor a gyermekek az önkiszolgálásban különböző fejlettségi szinten állnak, és e téren is eltérő ütemben fejlődnek. A cél az, hogy a gyermek saját cselekvőképességéhez viszonyítva eljuthasson az optimális szintre. A zavartalan fejlődéshez, az egészség fenntartásához a gyermekek fokozott gondozása elengedhetetlen követelmény.

1.2. Testápolás, tisztálkodás, öltözködés, pihenés

A **testápolás** a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat, és tisztaságigényük kialakulását szolgálja. Minél fiatalabbak a gyermekek, annál nagyobb szükségük van a testápolásban a felnőttek közreműködésére. Az óvodapedagógussal együttműködve alakul ki fokozatosan az igénye a gyermeknek a testápolásra, elsajátítja a műveletek technikáját.

A **fogmosás** a mindennapokban nem valósul meg óvodánkban, hanem a minden nevelési évben betervezett egészségét keretében elevenítjük fel a fogmosással kapcsolatos ismereteket.

Öltözködésnél fontosnak tartjuk az időjárásnak megfelelő viseletet, valamint a réteges öltözködést, melynek fontosságára felhívjuk a szülők figyelmét szülői értekezleteken.

A **pihenés** az óvodai élet mindennapjaiba beleszótt tevékenység. Ahol a gyerekek pihennek, ott fontos, hogy csend és nyugalom legyen. A gyermekeknek egyénienként más-más lehet az alvásigénye. Ezt befolyásolja az életkoruk is. A nagyobb alvásigényű gyerekeket (kiscsoport)

igyekszünk előbb lefektetni és hagyjuk őket tovább aludni. Ügyelünk arra, hogy az egyáltalán nem alvók és a korábban felébredők ne zavarják a még alvókat. Akik nem alszanak, vagy korábban ébrednek csendben töltsék el az időt.

1.3.Egészségvédelem, betegségmegelőzés

- A lehető legtöbb időt töltik a szabadban a gyerekek
- Kialakítjuk igényüket a rendszeres kézmosásra étkezés előtt, után, valamint szükség szerint (festés, gyurmázás után)
- A helyes orrfújás technikájának fokozatos elsajátításának fontossága.
- Zsebkeendő helyes használata
- Ne vegyenek semmilyen tárgyat a szájukba
- Ismerkedjenek az orvos, fogorvos, védőnő munkájával
- Többféle gyümölcsöt és zöldséget kóstoljanak meg, egyenek
- Ügyeljenek a közvetlen környezetük tisztán tartására (a szemetet a kukába szelektíven dobják).
- Az étel, vagy egyéb allergiával küzdő gyermekekre való fokozottabb odafigyelés, a szükséges óvintézkedések elvégzése, a többi gyermekkel való együtt nevelésük, a többi gyermek tájékoztatása, ismereteik bővítése a témában, foglalkozások alkalmával. A téma kifejtése az egészségét keretében.
- Az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekekre való fokozott odafigyelés, szükséges ellátásuk. A többi gyermekkel való együtt nevelésük, a többi gyermek tájékoztatása, ismereteik bővítése a témában, foglalkozások alkalmával. A téma kifejtése az egészségét keretében.

Az óvodapedagógus feladatai az 1-es típusú diabéteszes gyermekek ellátásában

A diabéteszes gyermek ellátásához tartozó feladatokat elsősorban a szülő határozza meg, melyet az óvodavezetőhöz intézett kérvényben fektet le.

- vércukormérés, inzulinpumpa és pen használata szükségszerűen
- szénhidrát számítás
- az orvossal való kapcsolattartás
- szülőkkkel való kapcsolat
- orvosi dokumentáció ismerete
- részletes étkezési rend ismerete, betartása

- egyéni gyermeki sajátosságok ismerete (mely időpontokban étkezik, mozgásos foglalkozásokon való részvétel,...).

1.4. Biztonságos környezet

Ahhoz, hogy a gyermek biztonságban érezze magát, ismernie kell az őt körülvevő közvetlen környezetet. Fokozatosan tanulják meg a balesetmegelőző szabályokat, amelyek az épületre és az udvarra vonatkoznak. A védő-óvó előírással aktuálisan ismerkednek meg.

Visszafogadást követően átismételjük a balesetmegelőzést szolgáló védő-óvó előírást. Ezekre a szabályokra év közben, vagy akár a nap folyamán többször is felhívjuk a figyelmet. Fontos a fokozatosság és a mintakövetés.

1.5. Környezettudatos magatartás

Nagy figyelmet fordítunk környezetünk, a természet megóvásának fontosságára.

Községünkben évek óta szelektív hulladékgyűjtés folyik, amit az óvodában is alkalmazunk. Minden csoportban külön kukába gyűjtjük a hulladékot, beszélünk az újrahasznosításról, és a tevékenységek során rengeteg újrahasznosítható dolgot használunk.

Udvarunk végében folyó Hajta-patak kiváló lehetőség a megfigyelésre. Foglalkozásokon beszélgetünk a víz, a Föld megóvásáról, védelméről. Óvodánk udvarán lévő kiskertbe közösen ültetünk virágot, télen élősarkot alakítunk ki a csoportszobában.

A környezeti higiénia nevelés magában foglalja az óvoda tisztaságának megóvását, szépítését, a csoportszobák gyakori szellőztetését, a helyes fűtés és világítás biztosítását. A gyermekek játékeszközeit rendszeresen fertőtlenítjük.

1.6. Gyermekvédelmi tevékenységünk

A gyermekvédelem védő-óvó funkciója a 3-7 éves korú gyermekek életkori kiszolgáltatottsága miatt minden óvodás gyermekre figyelemmel van. Az óvoda, a gyermekvédelem egyik legfontosabb „jelző intézménye”, ahol a gyermekek a nap jelentős részét töltik. A gyermekek jogairól szóló, és a gyermekvédelmi törvényt alapul véve óvodánkban olyan pedagógiai tevékenységet folytatunk, amely kizárja, hogy bármelyik óvodásunk, bármilyen oknál fogva hátrányos, vagy megkülönböztetett helyzetbe kerüljön. Munkánk során a gyerekek mindenekfelett álló érdekét tartjuk szem előtt.

A Gyermekjóléti - és Családsegítő Szolgálat helyi munkatársával szoros, napi szintű kapcsolatot ápolunk. Kéthetente egyszer szociális segítő munkatárs segíti a pedagógusok munkáját, valamint támogatja a szülőket egyes nehézségek megoldásában (gyermekek eljuttatása a szakértői bizottságok vizsgálatára).

1.6.1. Célunk

A veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet korai felismerése, okainak feltárása, a károsító tényezők megszüntetésében való segítségnyújtás a gyermek személyiségi jogainak tiszteletben tartásával. Az általános elvárás az óvodapedagógustól a tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő, támogató, magatartás, szeretetteljes, következetesség. Kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét. Segítse a gyermeket tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában. Differenciált nevelés, fejlesztés.

1.6.2. Feladataink

- Alapvető feladatunk, hogy maximálisan biztosítsuk a gyermekek alapvető szükségleteit, az érzelmi biztonságot.
- A testi-, érzelmi-, értelmi-, szociális fejlődés feltételeinek megteremtése a biztonságos, egészséges, derűs környezet biztosításával.
- Biztosítjuk a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő-óvintézkedésre teszünk javaslatot.
- Preventív gyermekvédelmi tevékenységet folytatunk, (a szülőket tájékoztatjuk, szakemberhez irányítjuk, pedagógiai véleményt készítünk)
- A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket és okokat felismerjük. A szociális segítő kollégával együttműködve, szükség esetén, szakember segítségét kérjük.
- A feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást megtervezzük, megvalósítjuk.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően javaslatot teszünk szociális támogatásra.
- A szociálisan hátrányos helyzetben lévők felzárkóztatása, a gyermeket veszélyeztető körülmények megelőzése segítőkész odafigyeléssel, türelemmel, szeretettel, a gyermek biztonságérzetének kialakítása, megszilárdítása.
- A gyermek beilleszkedésének segítése a baráti kapcsolatok támogatásával, a különbség elfogadásával.
- Segítőszándékú együttműködés a szülőkkel.

- A szülőkkel együttműködő kapcsolatot alakítunk ki, családlátogatások, fogadóórák.
- A gyermekek szociális, családi hátterének megismerése.
- A hátrányos, halmozottan hátrányos, veszélyeztetett gyermekek feltérképezése.
- Kapcsolattartás a gyermekjóléti szolgálat helyi munkatársával.
- A gyermekjóléti szolgálat által tartott megbeszéléseken való részvétel.
- A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése.
- Beszámoló készítése.

Az óvodában gyermekvédelmi felelős működik, akit az óvodaigazgató bíz meg.

1.6.3. A gyermekvédelmi tevékenység tartalma, szervezeti formái, módszerei

- A gyermekvédelmi megbízott a csoportok pedagógusaival, az óvoda igazgatójával együttműködve végzi munkáját.
- A gyermekvédelmi helyzetek pontos felismerése, kezelése tőlünk nagy tapintatot, a szülők felé fordulásban empátiás készséget, meggyőző és megértő magatartást kíván.
- Elsőként pedagógiai eszközökkel igyekszünk segíteni, ha ez nem célravezető, akkor irányítjuk szakszolgálathoz a szülőt.
- Alapos megfigyelés, konzultálás alapján tesszük meg azokat a pedagógiai, szociális vagy egyéb intézkedéseket, amelyet az adott eset megkíván.
- A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer tagjaival együttműködve a megelőző és eltérő szolgáltatások nyújtásával lehetőséget biztosít a gyermekek és családjuknak, az óvoda közösségének a szociális/gyermekvédelmi problémák felismerésében, megoldásában.

1.6.4. Szülők gyermek elhelyezési konfliktusa, ha az óvodát érinti

Amíg a gyermek elhelyezésére vonatkozó érvényes bírósági határozatot nem mutat fel valamelyik szülő, addig mindkettőjüket ugyanolyan mértékben megilleti gyermeke elvitelének joga az óvodából. Tehát az óvoda szempontjából mindkét szülőt azonos jogok illetik meg, és azonos kötelezettségek terhelik közös gyermekük tekintetében.

1.7. Migráns gyermekek interkulturális nevelése

Migráns gyermek az a gyermek, akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú. A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést. Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns

kisgyermeket megillet. Az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük. A bevándorló családból érkező gyermekek értékességét egyediségükben, individualitásukban keressük. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek (migráns) óvodai nevelésében biztosítani szükséges az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

1.8. Kiemelt Figyelmet Igénylő gyermekek

Az alapdokumentumban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek, így nevelő munkánkban a különleges bánásmódot igénylő gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk.

Különleges bánásmódot igénylőgyermek

- sajátos nevelési igényű gyermek
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- kiemelten tehetséges gyermek
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.”

1.8.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Az óvoda alapító okiratában foglaltak szerint, a fenntartó által meghatározott sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel. A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani. A pedagógiai szakszolgálat a szülővel egyeztetve választja és jelöli ki a sajátos nevelési igényű gyermek számára megfelelő ellátást nyújtó nevelési-oktatási intézményt, a szülő és a gyermek igényeinek és lehetőségeinek figyelembevételével.

Az enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos vagy pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermeket két gyermekként, a mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), közép súlyos értelmi fogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzdő vagy halmozottan fogyatékos gyermeket három gyermekként kell figyelembe venni az óvodai csoport létszámának számításánál, ha a nevelés-oktatásuk a többi gyermekkel együtt történik.

1.8.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Ha a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult, fejlesztését a Gödöllői Pedagógiai Szakszolgálat biztosítja.

A gyermek neveléséhez, oktatásához szükséges speciális szakképzettséggel rendelkező szakember biztosítható úgy, mint utazó gyógypedagógus, utazó konduktor.

Célunk

- A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyermekek között személyiségük különbözősége.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük, és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

Az integrált nevelésből adódó óvodapedagógusi feladatok

- Befogadó szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, alakítása.
- A gyermek terhelhetőségénél a pedagógus vegye figyelembe a sérülés jellegét, súlyosságának mértékét, adott fizikai állapotát
- Ismerje fel, és gondozza kiemelten a gyermekben rejlő kiemelkedő teljesítményt
- A napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni

- A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség érdekében együttműködés a szakemberekkel, gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus
- Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások, téri tájékozódást, beszédészlelés és megértés fejlesztését szolgáló eszközök biztosítása

Sikerkritériumok

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják őket
- Örömmel vesznek részt a tevékenységekben
- A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés

1.8.3. Tehetséges gyermek

Tehetséges gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlagfeletti általános, vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A tehetséggondozás feladatainak ellátása óvodánkban: az azonosított tehetségígéretes gyermekeket fejlesztő szakemberhez irányítjuk, megbeszélve ezt a szülővel. A fejlesztő szakember megismeri a gyermeket, tehetsége irányát, annak megfelelően kis létszámú csoportban tehetségfejlesztést szervez a számára.

Tehetséggondozást óvodánkban elsősorban a logikai gondolkodás területén végzünk a csoportban egyéni foglalkozás keretében.

Lehetőség van óvodánkban különfoglalkozásokra (ovi-foci, angol, ovi-rocky), amelyekre az ezeken a területeken tehetséges gyermekeket irányítjuk.

Egyéb területen tehetségesnek vélt gyermeket a kiemelkedő területhez értő szakemberhez irányítjuk, a szülő bevonásával.

1.8.4. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- alacsony iskolai végzettség
- alacsony foglalkoztatottság
- elégtelen lakókörnyezet, lakókörülmény

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a fenti három körülmény közül legalább kettő fennáll.

Halmozottan hátrányos helyzetű továbbá a nevelésbe vett gyermek.

A veszélyeztetett gyermek, a veszélyeztetettség az 1997. évi XXXI. tv. /A gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról /5.§ értelmében súlyosabb, halmozottabb állapot. Nem a tünetek jellemzik, többnyire károsodottak valamilyen szinten – a pedagógiában ennek korrekciója szükséges.

Veszélyeztetett helyzet

- alacsonyfokú veszélyeztető magatartás
- mérsékelten súlyos veszélyeztető magatartás
- nagyon súlyos veszélyeztető magatartás
- életveszélyes veszélyeztetettség

Veszélyeztetettség okai

- Környezeti ok: család, családszerkezet, nevelési hiányosságok, erkölcsi fejlődést veszélyeztető környezet, lakásviszonyok
- Gyermek személyiségében mutatkozó ok
- Anyagi ok
- Egészségügyi ok
- Egyéb ok

Célunk

A veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet korai felismerése, okainak feltárása, a károsító tényezők megszüntetésében való segítségnyújtás a gyermek személyiségi jogainak tiszteletben tartásával.

2. Az érzelmi, az erkölcsi nevelés és szocializáció

„ Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.”

(363/2012.(XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról)

Az elsődleges szocializáció helyszíne a család. A családok spontán módon megvalósítanak dolgokat a társadalomba való beilleszkedés feladataiból. Az óvoda azonban tudatosan beépítve, kombinálva, kiegészíti, újra rendezi, felerősíti a családi szocializációs hatásokat. Az óvodai szocializáció feladata a szociális életképesség megalapozása, továbbfejlesztése. Az óvodai nevelés kitűzött céljait csakis a családdal való szoros és egyenrangú együttműködés segítségével valósíthatjuk meg.

Óvodánk nyitott, kezdeményező szerepet tölt be ebben a kapcsolatban. A nyitottság egyfelől a családok szokásai, életvitele, értékrendje felől megközelítve, másfelől az óvoda toleráns, megértő, elfogadó hozzáállásaként értelmezendő. Az óvoda nevelési-oktatási intézmény, alkalmazkodik a környezetéhez és ebbe beletartozik a család is, természetesen ez az alkalmazkodás addig elfogadható és reális, amíg az, az óvoda nevelési céljainak is megfelel. Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága az érzelemvezéreltség, ami a szocializáció során is meghatározó módon segíti elő a környezet megismerését, az eligazodást, a mindennapi élet problémáival való megbirkózást. Nagyon lényeges tehát, az érzelmi biztonság kialakítása, mert ez minden gyermek lelki komfortérzetének alapja.

Az óvodapedagógus feladatai az érzelmi nevelés fejlesztésében

- A szeretet és kötődés képességének fejlesztése
- A mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése
- Az érzelmek kifejező képességének fejlesztése, a gyermekek önérvényesítő képessége mellett a gyermeki önkifejezésnek is teret adó szemlélet biztosítása
- Az ösztönök és az érzelem irányítás képességének fejlesztése
- Az érzelmi zavarok tompítása, leépítése
- Kedvező érzelmi hatások biztosítása, kialakítása, vagyis a szokás - és normarendszer megalapozása (napirend betartása, megfelelő idő biztosítása az elmélyült tevékenységekhez, esztétikus, szép környezet kialakítása).
- A gyermekek felé való kedves, pozitív, türelmes, modell értékű kommunikáció, bánásmód, viselkedés, segítőkész hozzáállás, amely alapján a gyermekek fogadják el az őket körülvevő felnőtteket, bizalommal forduljanak hozzájuk.
- Olyan értékek közvetítése, mely alapján a gyermekek elfogadják és megértik, hogy az emberek különböznek egymástól, ezáltal bizalommal forduljanak egymáshoz. Így viselkedésükben jelenjen meg a segítőkészség, a tolerancia és a másság elfogadása.
- Ismertesse meg az egyes ünnepek eszmei mondanivalóját, szimbólumaikat, mely alapján a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés megalapozza, hogy a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindezek megbecsülésére képesek legyenek a gyermekek.
- Valamint, az értékek közvetítése által öröm és érdeklődés alakuljon ki az egyes tevékenységek iránt.

3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Komplex foglalkozások rendszere

A tevékenységközpontú program pedagógiai lelke a komplexitás, vagyis az egyes tevékenységek nem feltétlenül és nem mindig különülnek el szervezetenként és tartalmilag. Programunk szóhasználatában foglalkozásnak, kezdeményezésnek nevezünk minden csoportos tanulási formát, legyen az kötött vagy kötetlen. Mindkét forma pedagógiai szempontból egyenrangú, az óvodapedagógus joga és kompetenciája azt a foglalkoztatási szituációt alkalmazni, amit az adott pillanatban a legjobbnak ítél. Nem a minél több ismeret elsajátítására, hanem a meglévő tapasztalatok elmélyítésére, megértésére, és annyi új tapasztalatszerzésre koncentrálunk, amelyet a kisgyermek fel tud dolgozni az őt körülvevő világból. Nagy hangsúlyt fektetünk az iskolára való felkészítésre, melyet apróbb fokozatokban, már kiscsoportos kortól kezdünk kialakítani, természetesen életkornak megfelelő szinten.

Nagy csoportban iskolaelőkészítő fejlesztő tevékenységeken vesznek részt napi szinten összesen 45 percben. Részben ezeknek az iskolára való felkészítő foglalkozásoknak a különböző témakörökhöz kapcsolódó feladatfüzetet is, melyet játékos formában, mikrocsoportban, folyamatosan töltögetnek ki a gyermekek.

3.1. Anyanyelvi nevelés

Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. Az anyanyelv tehát integráló elemként a nap folyamán minden feladatot, minden tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának kifejlődését szociális kapcsolatainak kialakítását és fontos szerepe van a gyermek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdésében is. Az anyanyelvi nevelés tervezése során a hátrányos helyzetű gyermekekre különös figyelmet fordítunk, mert a nyelvi hátrány a gyermek életkorának növekedésével legtöbbször súlyosbodik. A rossz kifejezőképességgel rendelkező, beszédében gátolt gyermek gondolkodási képességét nem tudja megfelelően használni. Ugyanakkor egy kevésbé intelligens gyermek jó kifejezőképesség birtokában jobb teljesítményt képes felmutatni. Minden gyermek beszédét meghatározza az otthoni nyelvi környezet. A fejlesztésnek a gyermek élményeihez kapcsolódva és tapasztalatszerzéssel egybekötve van értelme. Ennek érdekében lehetőséget biztosítunk, hogy nyugodt légkörben, életszerű helyzetekben minden gyermek beszélhessen arról, ami érdekli, ami foglalkoztatja. Nem sűrgetjük, nem korlátozzuk, nem javítjuk beszédében a gyermeket. Dicsérettel, biztatással serkentjük a bátortalanabbakat a beszédre. A nap folyamán bármikor adódhat lehetőség beszélgetésre, de hétfőnként erre külön

figyelünk, hiszen az otthonról hozott, hétvégén átélt élményeket, tapasztalatokat mondják el a gyermekek.

Az óvodai környezet az ott dolgozó felnőttek tiszta és szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad a kisgyermek beszédére. Az utánzás a mintakövetés a gyermek számára az anyanyelvi fejlődés legfontosabb eszköze. Fontos elvárás, hogy az óvoda alkalmazottainak beszéde érthető, egyszerű és világos legyen a gyermekek számára. Az óvodapedagógus, ügyeljen beszédének stílusára, a hanglejtés, a dinamika, a hangsúly megfelelő alkalmazására. A gyermekek anyanyelvi fejlettségét folyamatosan figyelemmel kísérjük, a beszédhibával, beszédgátlásossággal, beszédbeli elmaradással küzdő gyermekeket minden esetben szakemberhez küldjük. Óvodánkban heti két alkalommal logopédiai fejlesztésben részesülnek az arra rászoruló gyermekek. A logopédus által javasolt beszédfejlesztő gyakorlatokat beépítjük mindennapi munkánkba, azzal segítve a beszédhibák javítását.

Az óvodapedagógus feladatai az anyanyelvi nevelés fejlesztésében

- Beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megvalósítása
- A beszédöröm biztosítása: arra nevelni a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el véleményüket
- Lehetőséget teremteni minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására
- Képesé tenni a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése
- A beszédszínvonal emelése olyan formában, hogy a gyermekek képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni
- Beszédmegértés fejlesztése
- Beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása
- A beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása logopédussal együttműködve
- Sok anyanyelvi játékkal segíthetjük a gyermek helyes hangképzésének fejlődését.

3.2.Értelmi fejlesztés és nevelés

3.2.1. Mese, vers, ének-zene, énekes játékok, gyermektánc, rajzolás, mintázás, kézi munka

A művészeti tevékenységek nem csupán egy foglalkozást jelölnek, hanem olyan tevékenységeket, melyeket játékidőben vagy a szabadidőben éppúgy gyakorolhatnak a gyermekek, mint a nap folyamán bármikor. A komplexitás megjelenése: rajzolás közben lehet énekelni, mondókát, verset mondani vagy mesélni, vagy fordítva: egy-egy mesét bábokkal

megjeleníteni, majd képpé formálni, lerajzolni. Megcsodálni egy madár énekét, megvizsgálni egy őszi levelet, festeni, színezni, közben énekelni, őszi verset mondogatni. A gyermekek kreativitását, kreatív képességeik kibontakoztatását óvodáskorban a művészeti nevelés által tudjuk a legjobban megvalósítani. Feladatunk, hogy adjunk minél több lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket a játékban, az ének-zenében, a bábozásban, a rajzolásban stb. kifejezésre juttassák. A tapasztalatszerzés itt is alapvető fontosságú. Minél több eszközzel ismerkednek meg a gyermekek, minél biztosabban kezelik azokat, annál több lehetőségük adódik önmaguk kifejezésére.

A. Mese-vers

Az irodalmi nevelés a gyermeki önkifejezés alternatív lehetőségei közé tartozik, melyet napi szinten biztosítunk. Ez a tevékenység legszorosabban fonódik össze az anyanyelvi neveléssel, a zenével, a dalokkal, a mozgásos játékokkal. Az óvodáskori gyermekek életkorának megfelelő irodalmi műfajok a vers és a mese. A verselés és a mesélés élmény a gyermekek számára.

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszköze a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak. A magyar népköltészet, a népi hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese képi és konkrét formában tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatairól, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákról. A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világvilágának. A mese a kisgyermek alapvető szükséglete, ezért nincs olyan nap, hogy ne halljanak mesét. A mesék versek gerincét a klasszikus, a magyar népmese és mondóka kincseiből merítjük, de nem zárjuk ki a kortárs, mai mesék, versek, vagy más országból származó irodalmi alkotások felhasználását sem. A mesék, versek kiválasztásánál alkalmazkodunk a gyermekek életkorához, a mesék feldolgozása is életkornak megfelelően történik. A kicsi 3-4 évesek kedvelik az egyszerű szerkezetű, gyakori ismétlést tartalmazó meseszövegeket. A nagyobbak már a több szálon futó, csodás elemekkel átszőtt, hosszabb terjedelmű meséket szeretik. Mesehallgatás közben a gyermekvilágról alkotott képe alakul, fejlődik, szókincsük bővül, érzelmi életük, erkölcsi magatartásuk, értékítéletük formálódik, kommunikációs és kooperációs képességük fejlődik. Egy-egy mesét, verset olykor kísérünk bábokkal, vagy a gyermekek el is játszhatják, belebújhatnak a szereplők bőrébe a dramatizálás által.

B. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodai ének-zene nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyerekdalok világa a ma is élő és felhasználható hagyomány. Szinte valamennyi ünnephez kapcsolódik olyan dalanyag, amelyet megismertethetünk a gyermekkel.

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés, örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. Intézményünkben a zenei nevelés, fejlesztés elsősorban Forrai Katalin által kidolgozott Ének az óvodában című könyvének, az abban található dalanyag felhasználásával valósul meg, de sokszor előtérbe kerülnek kortárs művészeti anyagok is. A zenehallgatás segítségével különböző műfajokkal és hangszerekkel ismerkedhetnek.

Kiscsoportban maga az óvónő játszik énekel, játékos mozdulatokkal kíséri énekét. A felnőtt játszik a gyermekkel. Ölbe veszi, hintáztatja, megnyugtatja a gyermeket. Lényeg a testi közelség.

A nagyobbak már igénylik egymás társaságát. Nekik már szereplővel, kombináltabb mozgással nagy térben mozgó játékokat választunk.

- Egyenletes lüktetés érzékeltetése
- Ritmus, ritmusvisszhang
- Zörejangok, egymás hangjának felismerése
- Szép tiszta, egyöntetű éneklés
- Dalfelismerés
- Magas-mély
- Gyors-lassú
- Halk-hangos
- Hangszerek hangja
- Táncos lépések
- Ritmus zenekar
- Dallambújtatás
- Köralakítás, körjátékok
- Mozgásos, tánc, térformák (hullámvonal, láncsor, páros vonulás, kaputartás)

- Párvalasztó, párcserélő

C. Rajzolás, mintázás, kézi munka

A vizuális nevelés összetett, sokszínű nevelési terület, a gyermeki önkifejezés egyik lehetőségének formája. Magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, az építést, képalakítást, konstruálást, a kézimunkát, a műalkotásokkal való ismerkedést és a környezetalakítást. Szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez (játék, anyanyelvi nevelés, külsővilág közvetlen megismerése,...).

Rajzolás, festés, gyurmázás, barkácsolás, vágás, ragasztás, varrás, kasírozás, szövés, fonás stb. A vizualitás áthatja a mindennapokat és természetesen részt vesz a személyiség alakításában, formálásában úgy, hogy műveltség tartalmakat, látás útján elsajátítható ismereteket, információkat közöl, képességeket fejleszt. A rajzolás, mintázás, kézi munka tehát képességfejlesztés, mégpedig egyéni, differenciált képességfejlesztés. Ezeket a tevékenységeket a gyermekek kíváncsiságára, utánzási hajlamára, meglévő tevékenységi vágyára alapozva építjük, lényege a cselekvés, a gyakorlás, a gondolatok szabad, kreatív önkifejezése. A vizuális nevelés egész napos, a nap folyamán bármikor megvalósuló tevékenység. Az eszközök állandóan a gyermekek rendelkezésére állnak, hogy bármikor lehetőségük legyen, akár önállóan vagy kis csoportban az óvó néni segítségével dolgozni. A vizuális tevékenységek megszervezéséhez pedagógiai alapot elsősorban az évszakok, és az ünnepek adnak. Az önálló vizuális tapasztalatszerzést kiegészítjük kötöttebb, célra orientált egy-egy technika elsajátítását célzó, a gyermekek tér-, forma- és színeképzetét fejlesztő komplex foglalkozásokkal.

Az óvodapedagógus feladatai a művészeti tevékenységek megszervezésében

- Nyugodt légkört biztosítson a szabadon, önállóan megvalósuló alkotó tevékenységek számára
- Úgy alakítsa ki a gyermekek bevonásával a csoportszobát, hogy ott a különböző tevékenységeket kereső gyermekek nyugodtan, kényelmesen dolgozhassanak
- Biztosítson minél több eszközt, időt, helyet és egyéni önállóságot a művészeti tevékenységek gyakorlásához
- Élményszerzéssel, ötletadással segítse a gyermekek önálló elképzeléseinek megvalósulását
- Az óvodapedagógus a mindennapi mesélés, verselés, ének-zene és vizuális tevékenység biztosításakor ügyeljen a gyermekekkel való szoros érzelmi kapcsolat, a meghitt légkör megteremtésére.

3.2.2. Mozgás

A mozgás az óvodai nevelés folyamatában a gyermekek egészséges testi- és mozgásfejlesztése útján szolgálja személyiségük fejlődését. Az óvodáskorban a mozgás fontos szerepet játszik az egészség megóvásában, fenntartásában. A gondozás, egészséges életmódra nevelés hatását felerősíti, kiegészíti. A mozgáskultúra fejlesztése mellett több fejlesztési területtel összekapcsolható (matematikai, vizuális, ének-zene stb.).

A 3-7 éves gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi testnevelés nélkül. A gyermekek egyenletes terhelését a napirend biztosítja. A mozgás és pihenés egyensúlyának biztosításával elkerüljük a gyermekek egyoldalú igénybevételét. Nagyon fontos a szabad levegőn való minél hosszabb tartózkodás. Az egészséges életmód szokásainak megalapozását óvodáskorban kell elkezdenünk. A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése az óvodai testi nevelés fontos feladata, amit csak a helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érhetünk el.

A mindennapi testnevelés tartalma

A mindennapi testnevelés tartalmát döntő mértékben a természetes gyakorlatok képezik.

- **Járások:** Természetes járás, járás ütemtartással, járás irányváltoztatással, különböző kartartásokkal, járás lábujjon, sarkon, külső-belső talpélen, guggolásban, oldalirányban, hátrafele, csukott szemmel
- **Futások:** Lassú, gyors, közepes iramú, belegyorsuló, tempóváltással, magas térd és sarokemeléssel, futás versenyszerűen, futás hátrafele
- **Ugrások:** Helyből távolugrás, helyből magasugrás, nekifutásból távolugrás és magasugrás, zsugorkanyarulati ugrás padon, nyusziugrás
- **Dobások:** Hajítás távolba, hajítás vízszintes és függőleges célba kislabdával vagy babzsákkal
- **Kúszások:** kúszás talajon, irányváltoztatással, vonalak között, valami alatt, padon, rézsútos padon fölfelé, lefelé, kúszás eszközhordással, hátrafele, oldalirányban
- **Csúszások:** Csúszás ülésben talajon, irányváltoztatással, vonalak között, ölben babzsákkal, padon, előre, hátrafele, csúszás hason fekvésben padon, rézsútos padon
- **Mászás:** mászás talajon, irányváltoztatással, két vonal között, oldalirányban, padon, rézsútos padon, eszközhordással, előre, hátra felé, két egymástól 20 cm távolságra lévő padon, különböző magasságú eszközökön, pókjárás, rákjárás,

- **Függések:** Függés magasszeren, bordásfalon, függésben lábmozgások, lajhárfüggés
- **Egyensúlygyakorlatok:** Járás padon, fejtetőn babzsákkal, eszközzel a kézben, járás rézsútos padon felfele, lefele, lépegetés különböző magasságú farönkökön, gumikon, homokozó szélén, fel-, lelépés szerekre-szerekről, járás hátrafele, oldal irányban, eszközzel a kézben
- **Gurulások:** Hossztengelykörüli gurulás, magastartásban kéz összekulcsolva, eszközzel a kézben, gurulóátfordulás előre, hátra
- **Labda gyakorlatok:** Gurítás, előre test mellett, társnak, labdadobás, elkapás két kézzel, labdavezetés, célba dobás, kosárlabda, foci

A mindennapi testnevelés időtartama a 3-4 éveseknél kezdetben 4-5 perc, később a csoport fejlettségi szintjének és mozgáshoz való viszonyának ismeretében tervezi meg az óvodapedagógus. A nagyobbak heti egy alkalommal 30- 45 perces foglalkozáson vesznek részt.

A Mozgáskotta módszer alkalmazását korcsoportoknak megfelelően fokozatosan vezetjük be és használjuk a mindennapokban.

A foglalkozáson - az eltérő egyéni képességeket figyelembe véve - a differenciálás módjai a következők:

- különbség a végrehajtás tempójában
- eltérés a végrehajtás mennyiségében
- különbség a segítségadás mértékében
- lehetőség adott szeren a szabad mozgásválasztásra

A mozgás anyag kiválasztásánál figyelembe vesszük az évszak adta lehetőségeket.

Valamennyi testnevelésen a gyermekek időjárásnak megfelelő kényelmes öltözékben legyenek.

Az óvodapedagógus feladatai a mindennapi testnevelés megszervezésében

- Biztosítsa a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának a feltételeit.
- Az egészséges életmód szokásainak kialakításával biztosítsa a testi nevelés zavartalanságát, nyugalmát
- Differenciált egyéni fejlesztés a foglalkozásokon
- Változatos eszközökkel, a szabad mozgás biztosításával tegye lehetővé, hogy a mindennapi testnevelés örömet jelentsen a gyermekek számára.

Magyar Mozgáskotta Módszer

„Az időben elkezdett, folyamatosan fejlődő mozgásfejlesztés, mozgásos terápiák tehát nem a divat múló kellékei, hanem a korszerű eszközökkel és módszerekkel megvalósított kisgyermekkorai mozgásos nevelés eszközei.”

(Magyar Gábor)

Ez a módszer az óvodás gyermekek komplex fejlesztésében nyújt segítséget, a mozgás által, melyet mozgásterapeuták is előszeretettel használnak, de egyre hatásosabbnak bizonyul a kisiskolások számára több területen mint az olvasás-írás előkészítés, számfogalom, stb. kidolgozott kognitív mozgásterápiás alkalmazás is.

Ezt a módszert heti szinten a kiscsoportban és a középső csoportban egyszer, a nagycsoportban kétszer alkalmazzuk.

A pedagógusok mindegyike a módszer alkalmazásához szükséges továbbképzésen vett részt, ezáltal megfelelően, célzottan tudják alkalmazni a gyermekek fejlődése érdekében.

Az Mozgáskotta eszközök komplex csomagával rendelkezünk. A kellékek lehetővé teszik, hogy összetetten minden nevelési területen alkalmazni tudjuk a csoportszobában, vagy a tornateremben.

A módszer megismerhető részletesebben a következő linken: <https://mozgaskotta.hu/#>

3.2.3. Külső világ tevékeny megismerése

Környezeti nevelés

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Általa a gyermekek az őket közvetlenül körülvevő és a tágabb természeti, társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlen.

Tartalmában és feladataiban konkrét összefüggést mutat a többi nevelési területtel (rajzolás, mintázás, kézimunka-esztétikaihatás, színek, stb., ének- zene-népszokások, hagyományok, stb., matematikai tartalmak-környezet tárgyaiknak tulajdonságaik, számosságuk, stb.).

Programunk célja, hogy a gyermekeknek segítséget nyújtson ahhoz, hogy a világot megismerje és megértse a maga egészében. A gyermekeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. A tapasztalatszerzés mindig a valódi környezetben történik, ezért a komplex foglalkozások legtöbb esetben a szabad természetben, vagy az óvoda udvarán zajlanak. Legfontosabb feladatunk a természet szépségeire, értékeire felhívni a gyermekek figyelmét. Ez képezi majd a később kialakuló természetszeretetnek az alapját. A fák, virágok, az apró kis állatok megannyi ismeretet, feladatot jelentenek a kisgyermeknek. A séták, kirándulások, az óvoda udvarán vagy az

élősarokban végzett tevékenységek tanulási, tapasztalási lehetőséget kínálnak a gyermekeknek. Az óvoda udvara mellett folyik a Hajta-patak, amely jó lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek mindennapi levegőzésük során megfigyelhessék a patak természetes szépségeit és a benne rejlő életközösséget. Lehetőség nyílik arra, hogy az évszakok változásaival megtapasztalhassák a víz halmazállapotának változásait, és a vízben leggyakrabban előforduló állatok és növények fejlődési szakaszait. A falunkban lévő halastó még több lehetőséget kínál a madarak, halak, békák, rovarok életének megfigyelésére. A gyermekek képesek lesznek a vizet más szemmel nézni, nem csak az ember szempontjából, hanem a csodának számító sok-sok apró élőlény szemével és érzetével. A környezet felfedezését a négy évszak, annak változásai és történései foglalják keretbe. Minden évszakban ismerkedünk és rácsodálkozunk a természet szépségeire, élvezzük a természet nyújtotta örömeit. Sok időt töltünk, a szabadban gyűjtjük, begyűjtjük a természetből mindazt, amit az év folyamán felhasználhatunk bármilyen foglalkozási ágban: gesztenye, dió, levelek, kavicsok, termések, magok, csigaház, virágok stb.

Már az óvodában fel lehet és fel kell készíteni a gyermekeket arra, hogy társadalomban élünk, ami a közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk. A másság, a tolerancia kérdésköre az utóbbi években egyre fontosabb elemévé vált a nevelésnek. Ahhoz, hogy a kisgyermekben ez kialakuljon, szükséges egy elfogadó, toleráns környezet, ami képes hatni a gyermekre, ami utánpótlásra készíteti az érzelmei által befolyásolt kisgyermeket. Az esélyteremtés arról szól az óvodában, hogy azonos környezeti feltételek, lehetőségek biztosítása mellett, a gyermekek képességének megfelelő differenciált bánásmódban együtt nevelődjenek a különböző társadalmi környezetből érkezők. Semmilyen szinten nem megengedett óvodáskorban az elkülönítés, a megkülönböztetés. A gyermek nem tesz különbséget, csupán csak akkor, ha ezt sugallja a környezete, ha ezt tapasztalja nap, mint nap. A példa, a minta tehát ezen a téren is meghatározó, ezért rendkívül nagy az óvoda felelőssége. A tolerancia, mások véleményének, érzéseinek és gondolatainak tiszteletben tartása arra neveli a gyermeket, hogy képes legyen elfogadni másokat. Mindez pedig a társadalomban való harmonikus, kiegyensúlyozott élethez feltétlenül szükséges. Ide tartozik az idősebbek, felnőttek, társak tisztelete és szeretete is. Hangsúlyt fektetünk a gyermek önálló véleményalkotásának, döntési képességének fejlesztését segítő pedagógiai attitűd kialakítására, valamint a kortás kapcsolatok és a környezet alakítására.

Megfelelő életkorban, a megfelelő tartalommal és módon végzett közlekedésre nevelés a gyermekek biztonságát, életét jelentheti. A közlekedésbiztonság éppen ezért minden életkorban nagyon fontos. Az óvoda feladata, hogy minél változatosabb tevékenységekben,

olyan alapvető részképességek elsajátításához segítse hozzá a gyermekeket, amelyek által javul a közlekedési kultúrájuk. A mozgás képességei közül a testi ügyesség és a koordinációs képesség, a megismerés képességei, valamint a kommunikációs, együttműködési képesség fejlesztésében látjuk a közlekedési alkalmasság megalapozását. Az udvarunkban lévő KRESZ-parkban szeretnénk minél több, változatos tevékenységet biztosítani a képességek fejlesztéséhez motorozás, rollerezés, biciklizés alkalmával, valamint a sok séta és kirándulás különböző közlekedési eszközökön is hozzájárul a közlekedési kultúra kialakításához.

A. Születéstől – felnőttkorig

Ebbe a témakörbe a környezeti nevelés valamennyi fontos eleme belefér, évszakok, család, közlekedés, illemszabályok, ünnepek, hagyományok, foglalkozások, állatok-, víz-, Föld világnapja. Az ünnepeknek nagy jelentősége van az óvodai életben. Az ünneplés lényege sokszor nem maga az ünnep, hanem a sok – sok előkészület, ami rengeteg tevékenységre, ötletek kidolgozására, önálló elképzelések megvalósítására ad lehetőséget. Az ünnepre való készülődés erősíti a gyermekek közösségét, a gyermekek közötti együttműködést. Az esztétikus és alkalomhoz illő terem, öltöző feldíszítése ugyancsak lehetőség arra, hogy együtt örüljünk annak, amit létrehoztunk. Itt az értékteremtésről, a gyermekcsoport által létrehozott érték, alkotás, ötletmegvalósítás közös örömről van szó. Ennél komolyabb közösségalkító tevékenységet keresve sem tudunk találni. Ünnepi előkészületeink, amikor a szülőkkel együtt készülünk az ünnepre.

B. Ünnepek, hagyományok az óvodában

Óvodánkban az ünnepeket mindig az évszaknak megfelelően, a hazánkban is ünnepelt napokat tesszük a hagyományok figyelembevételével emlékeztetessé a gyermekek számára. A felsorolt ünnepeket évről évre próbáljuk kicsit változatosabban megszervezni:

- **Szüret:** szőlőszemezés, préselés-mustkészítés, lovaskocsikázás, táncolás
- **Magyar Népmese napja:** népmesék mesélése, bábozása, dramatizálása, feldolgozása, meseszínház
- **Állatok Világnapja:** látogatás az állatkertbe, állatsimogató az óvodában, rendőr kutya bemutató, kutyatréning bemutató
- **Márton-nap - libás hét:** Márton-nap hagyományával való ismerkedés, libasimogató, libaszíros kenyér lilahagymával, libás kézműveskedés
- **Egészség hét:** egészség fontosságával való ismerkedés minden területen (fogorvosi vizsgálat, védőnői előadás a tisztálkodás fontosságáról, saláták készítése a gyerekekkel, ismerkedés a vitaminforrással, mozgással kapcsolatos foglalkozások, fogmosás

- **Advent** - falukarácsony, gyermekek műsora, kézműves vásár
- **Mikulás megünneplése:** kiscipők kitisztítása közösen, levélírás a Mikulásnak, találkozás a Mikulással, csomagok kiosztása, vers, mese, ének, óvó nénik bábelőadása
- **Ovikarácsony:** karácsonyfa közös feldíszítése, éneklés-verselés a fa körül, ovi-mozi, ajándékozás, új játékokkal való ismerkedés, ünnepi ebéd
- **Farsang:** belépés csak jelmezben, jelmezek bemutatása, mókás versenyjátékok a csoportokban, zsákba macska, sütizés, táncolás, táncház
- **Március 15. Nemzeti Ünnepről megemlékezés:** nemzeti színű díszek készítése és elhelyezése a községi szoborhoz, nemzeti öntudat fejlesztése
- **Vízvilágnapja:** kirándulás a helyi tóhoz, a patak megfigyelése, a víz fontosságának tudatosítása, környezetvédelem
- **Húsvét hete:** locsolkodás, tojáskeresés, nyuszi simogatás, hagyományok felelevenítése, tojásfa díszítés a község központjában
- **Föld napja:** virágültetés, környezetvédelem
- **Anyák napja:** nyílt nap, egy délelőtt eltöltése az anyukákkal – közös tízórai, közös játékok, anyukák köszöntése verssel, énekkel, megajándékozásuk
- **Madarak és Fák napja:** kirándulás a magasleshez
- **Gyereknapi (családi, szülőkkel):** meseszínház, csoportok közötti versenyjátékok (tallergyűjtés), kézműveskedés, ugrálóvár, süti árulás
- **Kirándulás:** busszal, valamilyen Magyarországon található gyermekprogramon való részvétel (Tarzan park, repülőtér, planetárium, állatkert, stb.)
- **Kis és középső csoport évvégi műsora:** az év folyamán tanul foglalkozási anyagból műsor összeállítása, szülőknak bemutatása
- **Nagycsoportosok ballagása:** óvoda épületének feldíszítése, műsor a szülőknak, díjjak kiosztása, piknik az óvoda udvaron
- **Falunap:** szereplés a színpadon, kis műsorral készülünk a nézőknek
- **Gyermekek születés- és névnapjának megünneplése:** otthonról hozott kis süti, szörp, üdítő, gyümölcs. Ajándékozás, éneklés, zene, tánc

A szereplés

Az ünnepeken óvodánkban a közös szereplés dominál, de egyénileg is szerepeltetjük a gyermekeket. Önbizalom és bátorság szükséges az egyéni szerepléshez, különösen akkor, ha külső szemlélők sokasága figyel bennünket. Az egyéni szereplést mindig önként vállalják a

gyermek, nem kényszerítünk erre senkit. Sok dicsőréttel, biztatással serkentjük őket. Szerepelünk a nagyok ballagásán, anyák napján, karácsonykor a falu főterén és falunapon.

Az óvodapedagógus feladatai

- Olyan feltételek megteremtése, amely lehetővé teszi minél több közvetlen tapasztalat és felfedezés szerzését a környezetben
- Tudatosan törekedjen arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a kirándulások, séták, kerti munka, vagy az ünnepek alkalmából
- Biztosítson minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez
- A foglalkozásokat lehetőség szerint a szabadban szervezze meg
- Biztosítsa a feltételeit annak, hogy az óvodában élősarok működjenek.

Matematikai tartalmak

A matematikai nevelés lehetőséget teremt a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre. Szoros a kapcsolat a matematikai nevelés és a többi nevelési terület között. A gyermekek már az óvodába kerülés előtt felfigyelnek a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire. Érdeklődéssel fordulnak a matematikai információk felé. A matematikai nevelés építhet ezekre a korai tapasztalatokra.

A matematika a közvetlen környezetben jelen van, annak szerves része, az életre nevelés során megkerülhetetlen a környezet formai mennyiségi, téri, viszonyairól való tapasztalatszerzés és ismeretek felfedezése, rendszerezése. A matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése a külső világ felfedezésével párhuzamosan zajlik, még hozzá aktív formában, hiszen érzékelve, cselekedve, megfigyelve, észlelve, emlékezve, elképzelve, gondolkodva sajátít el, ismer meg és fedez fel dolgokat a kisgyermek. A matematikai nevelés éppen úgy, mint az anyanyelvi nevelés az óvoda egész napjában jelen van, felfedezhető, megérthető. 5-6-7 éves korban már szükség van a matematikai tapasztalatok összegyűjtésére, rendszerezésére, következtetések levonására, elvonatkoztatására is. Játék és szabadidőben folyamatosan létrejöhetnek olyan szituációk, amelyek alkalmasak matematikai tartalmak közvetítésére.

- Minőségi eltérések megfigyeltetése: nagyobb, kisebb, hosszabb, rövidebb, magasabb, alacsonyabb, szélesebb stb.

- Mennyiségi eltérések megfigyeltetése: sok, kevés, több, kevesebb, ugyanannyi, semmi, eggyel több az 5 mint a négy, stb.
- Tő- és sorszámolás kisebbeknél 5-ig, nagyobbaknál 10-15- ig.
- Síkidomok, testek megnevezése körbe rajzolása, színezése: háromszög, kör, négyzet, téglalap, gömb, kocka, téglatest
- Azonosság, egyenlőség megfigyelése
- Becslések, mérések felület, térfogat
- Vonalak megfigyeltetése színezés vonalon belül, egyenes, ferde, görbe, zárt, nyitott vonalak
- Térbeli tájékozódás nagymozgás térben, tükörben, tárgyakhoz viszonyítva, testrészek mozgatása ellentétesen,
- Páros-páratlan fogalma,
- Elvevés, hozzáadás, ugyanannyivá tétel
- Szimmetria

Az óvodapedagógus feladatai a matematikai nevelés terén

- Az élet nyújtotta természetes szituációk keresése és felhasználása a matematikai nevelés céljainak megvalósításában
- Olyan eszközök, és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- A komplex matematika foglalkozásoknak vagy kötetlen kezdeményezéseknek minden esetben támaszkodnia kell a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire
- A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten szükséges megvalósítani.

3.2.4. Az értelmi nevelés további feladata

- a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetben való gyakorlása,
- az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás), alkotóképesség fejlesztése.
- valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Tehát az óvodai nevelés feladatai által, az egész óvodai életet átszövő, tudatosan megtervezett mindennapokban készítjük fel a gyermekeket az iskolás évekre, ezáltal az életre.

Meggyőződésünk, hogy a tevékenységek által nevelődő gyermek felnőve aktív részese lesz saját környezete alakításának. Éppen ezért a tevékenységközpontú óvodai nevelés tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre és a nevelési folyamat négyes feladatrendszerén keresztül valósul meg. A négyes elemeit a nevelés foglalja keretbe. A feladatrendszer elemei egymást átszöve érvényesülnek és valamennyien együtt jelentik az óvodáskorú gyermek nevelésének tartalmát.

4. A feladatrendszer elemei

- Játék és tanulási tevékenység
- Társas és közösségi tevékenység
- Értékteremtő munkatevékenység
- Szabadidős tevékenység

4.1. Játék és tanulási tevékenység

4.1.1. Játéktevékenység

A játék az óvodás korú gyermek alapvető tevékenysége. A játék kitüntetett szerepe, a tevékenységek közötti harmonikus arányok megteremtésének követelménye.

Az élmény a gyermek játékában az egyéni élmény, melyet a családból, a környezetéből hoz az óvodába, vagy éppen ott éli át társaival.

A játék a 3-7 éves gyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége.

A játék nemcsak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. Ugyanakkor megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újra élheti kellemes élményeit. A környező világról, sőt a világegyetem egészéről is a játékon keresztül közvetíthetjük a legtöbb ismeretet a kisgyermek felé. A játék tehát olyan komplex tevékenységforrás, melyet az óvodapedagógusnak tudatosan kell felhasználni a nevelés folyamatában céljai eléréséhez.

Programunk alapelve, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek az elmélyült játékra.

Célunk: Az óvodai játék, mint alapvető tevékenység biztosítása, melynek során elősegítjük gyermekeink személyiségének megismerését, képességeinek, kompetenciáinak fejlesztését, akarati tulajdonságainak alakítását, szociális és társas viselkedésének, magatartásának formálását.

A gyermeki játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, ezért fontos, hogy:

- spontán, szabadon választott, minden külső kényszertől mentes tevékenység legyen
- következmény nélküli legyen

4.1.2. Szabad játék

A gyermek szabadon választja és minden külső kényszertől mentesnek éli meg.

Napirendünk összeállításánál figyelünk arra, hogy elegendő időt hagyjunk az elmélyült, szabad játék kialakulására. A csoportszobák berendezésénél fő szempont volt, hogy legyen kialakítva minden fajta játéktevékenység végzéséhez megfelelő hely: kis kuckó, baba sarok, konyha, fodrászos, autós, építős stb.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosíték az elmélyült gyermeki játék kibontakozásának. Az óvónő utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd bevonható társ, segítő lesz, ha a játék elakad.

4.1.3. Játékfajták

A. Gyakorló játék

A gyermek újra és újra, ismételteti ugyanazt a cselekvést, közben tapasztalatokat szerez, egyszerű ok-okozati összefüggéseket ismer fel. Ez a cselekvés lehet mozgásos, manipulációs, vagy verbális. Ez a fajta játék a 2-3 éves gyermekekre jellemző, de a nagyobbak játékában is jelen van.

B. Szerepjáték

Nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta. Szokták szimbolikus, utánzásos, fantáziajátéknak is nevezni. Játékukban a gyermekek utánozzák a felnőtteket, a társaikat, azonosulnak az óvó néni, a szülő cselekvéseivel, gesztusaival. Megelevenítik a felnőtt és gyermek közötti kapcsolatot, közben új magatartási formákat sajátítanak el. A társakkal való együtt játszás során fejlődik kommunikációs és kooperációs képességük, alakul a gyermekek erkölcsi, akarati tulajdonsága, kognitív képessége. Fejlődik képzeletük, amikor kitalálnak egy-egy történetet, és beleélik magukat a kitalált szerepbe. A játékot meg kell szervezni, így fejlődik szervező készségük, gondolkodásuk, empátiájuk, azzal, hogy elfogadják társaik érzelmi megnyilvánulásait. Szerepjáték során a gyermekek megtanulják

elfogadni a maguk által alkotta szabályokat, alkalmazkodnak azokhoz, amely már a szabályjáték feltételeinek megteremtését jelentik.

C. Szabályjáték

Ez a játékfajta előre tervezhető, a menete adott, pontos, meghatározott szabályok vannak pl. társasjátékok, testnevelési játékok.

D. Konstruáló játék

Olyan tevékenység, ahol a gyermekek játékuhoz, vagy az alkotás örömeért a környezetükben található eszközök, tárgyak kombinatív felhasználásával, illetve megmunkálásával tárgyyszerű alkotásokat készítenek. Ide tartoznak az építőjátékok, konstrukciós játékok a barkácsolás. A játék során alakul, fejlődik a gyermek szem-kéz koordinációja, finommotorikája, térészlelése, alak-, formaállandósága, rész és egészviszonyának észlelése, képzelete, kreativitása.

4.1.4. A játék objektív feltételei

- **Játékidő:** az óvoda napirendjében, időbeosztásában a játék kiemelt jelentőségű. Biztosítjuk, hogy az összes előforduló játékfajtahoz minél hosszabb összefüggő játékidő álljon a gyermekek rendelkezésére
- Kerüljük a játék indokolatlan megszakítását, a játék befejezését kellő időben tudatjuk, kellő empátiával a játéktevékenység sajátosságának megfelelően („Lassan lejár a sofőr munkaideje. Ilyenkor a garázsba mennek az autók”).
- **Megfelelő hely:** óvodánk kicsi csoportszobái ellenére próbálunk helyet biztosítani a különböző fajta játékokhoz. Figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, igényeit. A kicsiknek védettség érzését biztosítunk, a nagyoknak a függetlenség érzését. Udvari játékokra a tágas füves udvar megfelelő helyet ad, a KRESZ-park pedig motorozásra, rollerezésre alkalmas, de játszhatnak a folyosón is pl. ugráló labdázás
- **Játékeszközök:** intézményünk a gyermekek életkorának és csoportbeli létszámának megfelelő mennyiségben, formákban, színekben különböző anyagokban rendelkezik megfelelő játékszerekkel.

4.1.5. A játék szubjektív feltételei

- **Pozitív légkör:** meghatározó feltétele a jó játéknak. Óvodánkban törekszünk a derűs, nyugodt, szeretetteljes, biztonságot nyújtó légkör kialakítására, hiszen az így kialakított pedagógiai környezet biztosítja a felszabadult, örömteli, elmélyült játék kibontakozását.

- **Az élmény** és a gyermek meglévő tapasztalata egyben a játék egyik feltétele. Lehet ez az óvó néni meséje, az udvaron virágok ültetése, vagy kirándulás, szánkózás stb. a játék tartalmát alapvetően befolyásolja. Az élmények nagy részét a gyermek saját környezetében éli át, onnan hozza magával. Másrészt ezeket az élményeket az óvodapedagógus tudatosan szervezi, tervezi és a csoport együttesen éli át. Ilyenek a séták, kirándulások a piacra, bábszínházba, állatkertbe stb. A megszerzett élmények feldolgozását az óvodapedagógus a játék eszközök a játéktéma, fejlesztésével, bővítésével, valamint a játékban való személyes jelenléttel segíti elő.

4.1.6. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulás hétköznapi értelemben olyasminek a tudását, teljesítését jelenti, amit korábban nem tudtunk. A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat.

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik az óvodáskorban. A gyermek esetében a tevékenységi vágy ösztönöz a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz, azaz tanul a kisgyermek. Tehát a gyermeki tevékenységekben biztosított a felfedezés lehetősége, ezáltal az öröme. Játék közben, játékosan szinte észrevétlenül tanul. Tehát a játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az. A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül spontán vagy irányított módon tanuljon a gyermek. Azt szeretnénk elérni, hogy a gyermek örömmel és önként vegyen részt ebben a folyamatban, ne csupán a külső motiváció (jutalom) készítse erre. A célunk, hogy megfelelő színvonalú feladatok elé állítsuk a gyermekeket, természetesen minden gyermek esetében képességeinek megfelelően, a követelményeket az egyéni teljesítőképességhez mérve. A sikerélmények erősítik a gyermek önbizalmát és bátorságot adnak neki az újabb, nehezebb problémák megoldásához. A sorozatos kudarcok ellentétes hatást váltanak ki. A gyermek bátortalanná, féltőssé, visszahúzódóvá válik, alul értékeli önmagát és alatta marad saját teljesítőképességének. A nevelés egészén belül megvalósuló tanulás, kötött és kötetlen kezdeményezések, foglalkozások, beszélgetések, tapasztalatszerző séták stb. formájában, a napi élet bármely mozzanatában egyaránt megoldható.

Az óvodapedagógus feladatai a tanulóval kapcsolatban

- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).

- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának sokoldalú érdeklődésének kielégítése, gyermeki kérdésekre-válaszokra épített ismeretek közlése.
- Lehetőséget kínálni a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit, gyakorlati problémamegoldások.
- A gyermek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés, játékos cselekvéses tanulás lehetőségének megteremtése.
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- Komplexitásra törekvés a tanulási tartalmak tervezésénél, feldolgozásánál.
- Differenciálás a tapasztalatszerzés sokoldalúságára törekvés.
- Személyre szabott pozitív értékeléssel a gyermek személyiségének kibontakoztatása.

4.2. Társas és közösségi tevékenység, az értékorientált közösségi nevelés

Az ember társas lény. Ebből a tényből következik, hogy minden nevelési intézménynek, így legfőképpen az óvodának kötelessége az egyén társas mivoltának fejlesztése. Programunk két fontos momentuma a kommunikáció (informálódás) és a kooperáció (együttműködés) fejlesztése. Mindkét képességnek a lényege a társak, a társaság jelenléte, egyik sem végezhető egyedül. A gyermekkel szemben támasztott két fő elvárás: próbáljon meg másokkal érintkezni és együttműködni. Pedagógiai programunk feladatrendszere megfelelő bázist nyújt a kooperációs és kommunikációs képességek kifejlesztéséhez. Nagyon fontos feladatunk az óvodában tudatosan törekedni a közösségben zajló folyamatok, a társas kapcsolatok és a közös tevékenység kibontakoztatására. Mindez természetesen nem jelenti az egyén fejlesztésének mellőzését. A jó közösséget mindig egyének alkotják, mégpedig olyanok, akik egyéni akaratukat, ambícióikat, vágyaikat képesek a közösség keretein belül is megvalósítani. Az óvodai csoport sikeres formálása esetén a társadalom számára igen hasznos közösségi érzés, közösségi tudat és magatartás mellett mások megbecsülése, a közös szokások kialakulása, a hagyományok tiszteletben tartása, sőt, a csoport követelménye is alakul. A csoportban elfogadott normák befolyásolják a gyermekek cselekedeteit. A gyermekközösség kialakítása a tevékenységek rendszerén keresztül valósítható meg.

Feladatunk

- Az óvoda szokásrendszerének kialakítása
- A befogadás (beszoktatás)

4.2.1. Az óvoda szokásrendszerének kialakítása

Az óvodai élet zökkenőmentességét, harmonikusságát és nyugalmit a megfelelő szokásrendszer kialakítása biztosítja. Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok csak akkor fejlődnek ki, ha a gyermek állandóan gyakorolja a társaihoz való helyes viszonyulást. A gyermek erkölcsi fejlődését a spontán és tudatos hatások irányítják, tempóját az életkor sajátosságai, a gyermek egyéni fejlettsége, fejlődési üteme befolyásolhatja.

A szokások kialakítása az utánzason és az ezzel összefüggő azonosuláson alapszik. Tehát szoktatás esetén a felnőtt példamutatásának van kiemelt szerepe. A szokások alakítása már az első napokban elkezdődik a pozitív példa, a pozitív motiválás során. A biztonságot és szeretetet sugárzó gyermekcsoportban alakulnak ki a társadalom számára fontos szokások, illemszabályok, mint az udvariasság, szolidaritás, a megbízhatóság, a másik ember tisztelete, az alkalmazkodóképesség.

4.2.2. Gyermekeinktől elvárható szokások, viselkedési normák

- Érkezéskor, távozáskor köszönjenek! Ezt az illemszabályt minden korosztálytól elvárjuk!
- Illik egymást meghallgatni. Szokás a megértő odafigyelés!
- Ha két felnőtt vagy gyermek beszélget, várják meg, míg rá figyelnek! Ezt az illemszabályt a középső és nagycsoportos korú gyermekektől várjuk el.
- Tanulják meg, hogy illő szavakkal kérjenek, a kapott tárgyat köszönjék meg! A kicsiknél elismerő dicsérő szavak kíséretében lassan kialakul, a nagyobbaktól elvárjuk.
- Ha valami leesik, vegyék fel és tegyék a helyére, vagy adják azt tulajdonosának!
- Vigyázzanak környezetük rendjére, tisztaságára! Óvják a tárgyak, játékok, berendezések épségét! Felnőtt példamutatása!!!! Minden korosztálytól elvárjuk!
- Bármely helyváltoztatás kellő figyelemmel, halkán történjen!
- A nyugodt, elmélyült játékot nem illik megzavarni! A kicsiktől nem várjuk el, de kedves szavakkal más játék felé tereljük őket.
- Alvó gyermekek nyugalma számára kellő figyelemmel vigyázzanak! Nagyobbaktól elvárjuk.
- Hiányzó gyermekekről, felnőttekről érdeklődünk! Az együtt töltött idő természetes követelménye, hogy észrevesszük, ha valaki hiányzik, nincs velünk.
- Születésnapok megünneplése!
- Az udvaron, a szobában, kirándulás során, járművön, séta alkalmával illik a halk, figyelmes beszéd! Minden korosztálytól elvárjuk.

- Illik türelmesen kivárni, míg a kívánt játékot a másik gyermek odaadja!
- Tanuljanak meg várni, amíg sorra kerülnek, pl. a szabályjátékban, vagy a véleménynyilvánításban!
- A kapott vagy kívánt feladat, tevékenység végrehajtásához, megoldásához, kitartó, türelmes magatartás szükséges!
- Tanuljanak mag lemondani dolgokról! PL.: első legyen a sorban, vagy mindig ő győzzön.
- Legyen képes minden 6 éves az ismert szokások alapján igazságosan megoldani a konfliktusokat játékeszközök, a szereposztások vonatkozásában.
- Küzdjön az igazáért – az ismert szokások alapján – kellő illendőséggel! Pl. az adott szó, az óvónőnek tett ígéret betartásával.
- Legyenek megértőek – elsősorban a nagyok – az újonnan óvodába kerülő gyermekkel, társaikkal szemben, gyengébbekkel, kevésbé ügyesekkel, szomorú, elesett társaikkal szemben!

4.2.3. Az új gyermekek befogadása (beszoktatása)

A befogadás megkezdését minden esetben egy családlátogatás előzi meg. Így már a gyermek saját otthoni környezetében megismerkedhetünk a gyermekkel, ismereteket szerezhethünk jelleméről, megtudhatjuk szokásait.

Óvodánkban a befogadás szülővel együtt, a gyermek igényének megfelelő tempóban, fokozatosan történik, már augusztus közepétől (ha erre igény van). Az új gyermek eleinte 1-2 órát, majd egyre hosszabb időt tölt az óvodában, természetesen szülővel. Minden gyermek esetében a szülővel közösen kell ebben a kérdésben dönteni. A befogadási időszak hosszát a gyermek viselkedése határozza meg. Ez a három naptól, akár két hétig is eltarthat. Minden olyan eszközt, szokást figyelembe veszünk, amely megkönnyíti az új környezet elfogadását a gyermeknek (elhozhatja a kedvenc otthoni játékát, cumit, saját üveget).

Fontosnak tartjuk a bizalmon alapuló jó kapcsolat kialakítását a szülővel, mely nem csak a befogadási időszakban fontos, hanem az egész óvodai élet alatt.

Óvodába bekerüléskor fontos, hogy

- folyamatosan ismerkedjenek társaikkal, fogadják el egymást.
- ismerkedjenek a közösségi szokásokkal, fogadják el azokat:
 - kérjék el egymástól a játékokat, adják át egymásnak, várják meg, amíg megkapják
 - várják ki a sorukat,
 - legyenek egymáshoz türelmesek,

- vigyázzanak egymás holmijára,
- társaikat nyugodtan hagyják tevékenykedni
- apróbb segítséget nyújtsanak egymásnak
- köszönjenek érkezéskor, távozáskor.
- köszönjék meg, ha kapnak valamit.
- próbáljanak eligazodni segítséggel az óvoda életében, napirendjében.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógusoknak és az óvodában dolgozó valamennyi alkalmazottnak példaértékű viselkedést kell közvetíteni többek között a kommunikációban, és a gyermekekkel való bánásmódban.

4.3. Értékteremtő munkatevékenység

Az életre való felkészítés nem nélkülözheti a munkatevékenység lehetőségeinek kiaknázását. A munka az óvodás gyermekek számára játékos jellegű, gyakran nem választható szét a játék és a munkatevékenység. A munkatevékenység a felkínált lehetőségek közül önállóan választható és sohasem a gyermekre kényszerített feladat. A munkavégzés rendszeres, folyamatos tevékenység.

Az óvodai nevelés feladatrendszerében klasszikus terület a munkatevékenység, nagy nevelőértékkel rendelkezik.

Célja: olyan képességek fejlesztése, amelyek a munkatevékenységgel fejleszthetőek a leghatékonyabban.

Ilyen képesség

- kitartás
- kötelességtudat
- többiekkel való együttműködés
- szervezőképesség
- felelősségvállalás
- saját magához viszonyított értékelés
- versengés és segítségnyújtás
- speciális, az adott tevékenység végzéséhez szükséges képességek, pl.: kerti eszközök, takarító eszközök, stb. használata

Nevelési célunkban az életre készítjük fel a kisgyermeket, óvodánkban mi azt szeretnénk elérni, hogy a gyermekek szeressenek tevékenykedni, szívesen végezzenek saját maguk és társaik számára olyan cselekvéseket, amelyek a munkatevékenység körébe tartoznak.

Természetesen játékosan, örömmel végezzék ezeket. Fontos pedagógiai alapelv, hogy semmit sem csinálunk meg, amit a gyermek is el tud végezni.

4.3.1. A munkavégzés tartalma

- önkiszolgálással, biológiai szükségletekkel kapcsolatos tevékenységek önálló végzése, öltözködés, tisztálkodás.
- közvetlen tárgyi környezet karbantartása, játékok elrakása, csoportszoba rendben tartása
- udvaron végezhető kisebb fizikai munkák, a környezeti nevelés elengedhetetlen mozzanatai, levélgereblyezés, növények locsolása
- kisebb megbízatások végzése, naposi feladatok, szalvétahajtogatás, élősarok gondozása stb.

Az önkiszolgálásnak nagy jelentősége van, hiszen a gyermek minden magával kapcsolatos teendőt a lehető legkorábban próbálja önállóan végezni. Hagyjuk, hogy saját képességeik szerint, koruktól függetlenül akkor végezzék el az önkiszolgálással kapcsolatos teendőiket, amikor képesek rá. Fontos, hogy a szülők otthon is engedjék gyermeküknek az önálló tevékenykedést.

Másik fontos területe a munkatevékenységnek a másokért végzett munka. Nevelési cél szempontjából kiemelt terület, mert a társakkal való együttműködésre ad lehetőséget. A naposság, a naposi feladatok végzése kiváló terepe annak, hogy a gyermekek megtapasztalják a csoport érdekében végzett munka örömét és a nagyfokú önállóságot.

Naposi teendők

- Étkezések előtt asztalok megterítése, terítő, evőeszközök megfelelő mennyiségben és sorrendben való felhelyezése az asztalra, szalvétahajtogatás
- Étkezések után az asztalok leszedése, poharak kivitele a tálalószekrényre, használt szalvéták kidobása, terítő összehajtása, helyére rakása, szükség szerint asztal alatt a morzsa összesepése, kancsó elvitele a konyhára
- Élősarok gondozása

A gyermek önkéntességét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését tudatosan használjuk fel nevelési céljaink megvalósítása érdekében.

Az óvodapedagógus feladatai a munkatevékenységgel kapcsolatban

- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.

- Folyamatosan bővítse a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket. A munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják a szükséges eszközöket.
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljes összhangban.
- Arra törekedjen, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek és teljes önállósággal végezhessek azokat.
- A munkatevékenység végzése minden esetben differenciáltan, a gyermekek sajátos igényeinek figyelembe vételével valósuljon meg.

4.4.Szabadidős tevékenység

A szabadidő igazi tartalma, a termékeny idő felhasználási lehetőségek közötti szabad választás, egyéni döntés. A kisgyermek a számára felkínált sokfajta tevékenység közül igazából nem, vagy csak nehezen tud választani. Egyszerre szeretne mindenütt ott lenni, mindennel játszani, mindent megfigyelni. A szabad, önálló döntés meghozatalának közelébe kell eljuttatni a gyermeket. A felkínált lehetőségek:

- bábozás, rajzolás, festés, barkácsolás, zene, tánc, társasjáték, mese-vers stb.
- udvaron: magasugrás, hulahopp karikázás, rollerezés, motorozás, hintázás, homokozás, krétával rajzolás, célba dobás, mászókázás, egyensúlyozó járások a láncos hídon, csúszdázás, focizás, trambulínon ugrálás, stb.

A szabadidős tevékenység gyakorlati megvalósítására kihasználjuk a csoportszobákat, és a folyosót is.

Az óvodapedagógus feladatai a szabadidős tevékenységek megszervezésében

- Törekedjen a zárt csoportszoba tereinek kiszélesítésére. Keresse a lehetőséget arra, hogyan biztosíthatna nagyobb mozgás és tevékenységi teret a gyermekeknek.
- A választásra felkínált tevékenységek listáját bővítse, időszakonként gondolja át a változtatások lehetőségét és szükségességét.
- Egyszerű, saját maga és a gyermekek alkotta eszközökkel segítse elő a gyermekek fantáziájának fejlődését.
- Pihenőidőben és délután folyamán keressen és kínáljon lehetőséget az egyéni képességek fejlesztésére, a differenciált gyakorlásra, a gyermekek egyéni kéréseinek teljesítésére.

5. Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

Az iskolakezdés a gyermek életének egyik legjelentősebb fordulópontja. Az indulás meghatározza iskolai pályafutását, ami későbbiekben egész életére kihat. Ha nem megfelelő időben történik a beiskolázás, vagy ha a fejletlen képességek, pszichés problémák korrekciója nem történik meg, annak hosszú távú negatív következményei lehetnek, például: tanulási nehézség, beilleszkedési, magatartási problémák, érzelmi, pszichés tünetek.

Sokan gondolják, hogy az iskolaérettség egyenlő az okossággal és ügyességgel. Ez azonban így nem igaz. Mint ahogyan az sem, hogy hat éves kor után automatikusan iskolaéretté válik a gyermek. Az iskolaérettség összetett fogalom, a gyermek egész személyiségének fejlettségét foglalja magába. Testi, lelki és szociális alkalmasságot jelent az iskolai elvárásoknak való megfeleléshez.

5.1. Iskolaérettség

- Az iskolai életre való alkalmasságot jelenti
- Nem azonos az okossággal, az intelligenciával
- Egy komplex, testi-lelki-gondolkodási folyamat eredménye
- A gyermek testileg és lelkileg képes az iskoláskor követelményeinek megfelelni

Az iskolaérettség megállapítása elsősorban az óvodapedagógusok feladata, akik a mindennapokban a legtöbbet látják a gyermek valós teljesítményét. Ugyanakkor sok esetben önmagában az óvónői szakvélemény nem elég. Ilyenkor történik egy úgy nevezett iskolaérettségi vizsgálat, melynek célja annak felismerése, hogy a gyermek testileg, lelkileg képes lesz-e az iskoláskor követelményeinek megfelelni. Ezt a vizsgálatot a Gödöllői Pedagógiai Szakszolgálat végzi az óvoda kérésére. A törvény szövege szerint az a gyermek, aki az adott évben augusztus 31-ig betölti a hatodik életévét tanköteles korba lép, ami azt jelenti, hogy elkezdheti az iskolát. Azonban ez nem kötelező. A szülő, annak a nevelési évnek a januárjában kérvényt nyújthat be az Oktatási Hivatalhoz, ha szeretné, hogy még egy évig járjon gyermeke óvodába, vagy esetleg korengedményesen kezdhesse meg az első osztályt. Az Oktatási Hivatal döntésének megszületése előtt, egy teljes körű iskolaérettségi vizsgálatra hívja be a gyermeket, ami alapján megszületik a döntés, hogy menjen-e, vagy maradjon még egy évig óvodában. Azoknak a gyermekeknek, akik SNI-s státusszal rendelkeznek, az illetékes szakértői bizottság tesz javaslatot az iskolakezdés időpontjának meghatározására.

Ahogy nem egyszerre tanulnak meg a gyermekek járni, beszélni, úgy az iskolaérettségnek is egyénenként eltérő az ideje. Tehát az iskolakezdésről való döntés nagyban a szülő feladata is. De ezzel a felelősség is az övé!

5.1.1. Testi alkalmasság

Iskolakezdésig be kell következnie egy úgynevezett fejlődési ugrásnak. Ez vonatkozik a testméret növekedésére is.

- Megfelelő testi fejlettség elérése: kb. 120-130 cm magasság és 20-22 kg testsúly. A kisebb súlyú gyermek fáradékonyabb, teljesítménye hullámzóbb (természetesen van alkatilag kisebb gyermek).
- Megfelelő fizikai erőnlét: az iskolában való teljesítés megnövekedett terhekkel jár. A 45 perces padban ülés, koncentráció, az iskolatáska súlya megterheli a nem megfelelően érett szervezetet.
- Fogváltás elindulása: a csontosodás megindulását jelzi és az ülő- és állóképességgel van összefüggésbe, illetve az idegrendszer érettségéről is tájékoztat.
- Elemi mozgások összerendezettsége.
- Nagy és finommozgások összerendezettsége
- Kialakult ceruzafogás. A helyes ceruzafogás megsegíti a vonalvezetést. Az írás mennyiségének megnövekedésekor a helytelen ceruzafogás miatt sokkal nagyobb erőfeszítést jelent az írás.
- Jobb- balkéz dominancia egyértelmű felismerhetősége. A nem megfelelő kézzel történő írástanulás beszédzavart okozhat. A dominanciák akkor hibátlanok, ha azonos oldalra esnek.
- Jól működő látás és hallás. Tanulási nehézség oka lehet pl. a látótérkiesés, keresztezett szem és füldominancia, lassú beszédhallás.
- Egyensúlyérzék. Bizonytalansága idegrendszeri rendellenességre utal, mely figyelemkoncentrációs és magatartási zavart okozhat.
- Fejlett finommotorikai mozgások. A beszéd is finommozgás!
- A keresztcsatornák jól működnek. Egymástól függetlenül képes mozgatni a végtagjait. A függetlenedés hiánya esetén a gyermek nem csak a kezével ír, hanem sokszor a lába, nyelve, egész teste követi az írásmozgást.

5.1.2. Lelki alkalmasság

Az iskolaérett gyermeket foglalkoztatja a tanulás kérdése. Várja, érdeklődik az iskola felől és megjelenik a téma a játékaiban.

Az iskolaérett gyermek:

- Várja az iskolát, készül rá.
- Elvégzi a rábízott feladatokat.
- Kitartó, és nem hagyja félbe a tevékenységet.
- Képes kb. 20 percig figyelni.
- Önálló munkavégzésre képes.
- A kudarcot jó tűri, elviseli a frusztrációt.
- Önreflexióra képes.
- Monotónia- tűrése kialakult.
- Tud nyugodtan ülni, türelmesen kivárni.
- Megérti az egyszerű utasításokat.
- Feladattudat, feladattartás, kötelességérzet az iskolai munka elengedhetetlen része. A gyermek megérti, hogy vannak kötelességei, aminek akkor is eleget kell, hogy tegyen, ha nincs hozzá kedve, ha fáradt vagy inkább játszana.
- Érzelmi-akarati érettség: tudja elfogadni, ha valami nem sikerül elsőre. Látja be, hogy hibázhat, és ne veszítse el türelmét.
- Jó kudarcűrő képesség.
- Érzelmi kiegyensúlyozottság jellemzi.
- Akarati tevékenység megerősödése.

5.1.3. Kognitív érettség

Hatéves korára a gyermekeknek széles körű ismeretekkel kell rendelkeznie az őt körülvevő világról. El kell tudnia helyezni magát az időben és a társadalmi környezetben.

- Személyes adatainak ismerete: tudnia kell saját nevét, szülei nevét, lakhelyét, születési évét, szülei foglalkozását.
- Az évszakok, napszakok, napok váltakozását.
- Testséma. Biztonsággal ismerje saját testét, tudja megnevezni testrészeit.
- Jó térérzékelés.
- Téri tájékozódási képesség, térirányok felismerése térben és síkban.
- Vizuális megfigyelőképesség.
- Reprodukáló képesség térben és síkban. Ez előfeltétele annak, hogy a gyermek le tudja utánozni, másolni a látott mozdulatot, térbeli konstrukciót, vagy a síkban alkotott mintát.
- Soralkotási képesség, sorritmus folytatása. E képesség nélkül lehetetlen megtanulni írni, olvasni.

- Gestalt látás. Ettől függ, hogy a gyermek tudja-e a részeket egészként értékelni, a betűsört szóként felfogni.
- Iránykövetés képessége. A gyermek keze képes legyen a gyors, hirtelen irányváltoztatásra.
- Szem-kéz koordináció. Az írás- olvasás tanulásának alapfeltétele, hogy a szemével tudja követni a kezét, hogy közben nem a kezére, hanem a leírtakra figyel.
- Alak, szín, forma, és nagyságállandóság kialakulása. Fejletlensége esetén a gyermek nem tudja megfeleltetni a kis és nagybetűket, nem tud nyomtatott szövegről írottra másolni és betű felismerési nehézségei is lehetnek.
- Alak-háttér biztos megkülönböztetése. Ez azért kell, hogy a gyermek el tudjon vonatkoztatni a zavaró körülményektől, meg tudja különböztetni az alakot a háttértől.
- Azonosságok, különbözőségek felismerése.
- Auditív megkülönböztetés. Ez az egyes hangok elkülönítésének képessége. Hiánya, komoly helyesírási nehézséget okoz.
- Analízis-szintetizálás. Előfeltétele az olvasás, írás megtanulásának. Azt jelenti, képes-e a gyermek hangokra bontani a szavakat, és a hangokból képes-e szavakat összerakni.
- Átfordítási képesség. Amikor a látott, hallott, tapintott, vagy emlékképek formájában tárolt ismereteket képi formában jelenítjük meg, vagy egy jelsorral, az írással.
- Beszédkészség, beszédfejltség, anyanyelvi érettség. Beszéde tiszta, érthető, folyamatos beszéd. Szókincse, kifejezőkészsége korának megfelelő.
- Elemi gondolkodási műveletek. Összefüggések, felismerése, következtetések levonása, elemi logikai műveletek végzése, helyes ítéletalkotás. A lényeglátás megléte is nagyon fontos.
- Problémamegoldó rutin kialakulása.
- Emlékezet (vizuális- és auditív) fejlettsége, felidézés képessége.
- Mechanikus és késleltetett emlékezet fejlettsége.
- Figyelem-koncentráció.
- Emberrajz készítése.
- Számolási készség: képes egyesével növekvő sorrendben számlálni, 10-es számkörben tud tájékozódni. Tárgyak segítségével képes elemi műveletek végzésére: pl. összeadás, kivonás.

5.1.4. Szociális érettség

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

- Az osztályközösségbe való beilleszkedés elengedhetetlen feltétele a sikeres iskolai teljesítménynek.
- Felnőttekhez való viszony. Fontos, hogy bizalommal forduljon a felnőttekhez, ha segítségre van szüksége. A szembeszegülő gyermek megnehezíti helyzetét az iskolában.
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.

5.1.5. Egyéb tudnivalók

Az iskolaérett gyermek rendelkezik az alábbi feltételekkel is:

- Illendően köszönés, és a megfelelő köszönési formák használata.
- Önálló öltözködés, felöltözés, levetkőzés, a ruhák összehajtogatása, ki és visszafordítása.
- Cipőfűző megkötése, cipzár fel és lehúzása, gombolás használata.
- Önálló tisztálkodás, kézmosás, törölköző használata, WC önálló használata, orrfújás.
- Evőeszközök megfelelő használata, kés és villa fogása.
- Önálló rendtartás a környezetében, a saját holmi el, ki, és bepakolása.
- Nyomatott betűkkel íródott saját nevének felismerése.
- Saját holmik felismerése (pl. monogramról vagy ovis jelről is).
- Megfelelő ceruzafogás, radírozás, hegyezés.
- Megfelelő színezés, színismeret.
- Rajzeszközök használata, olló, ragasztó, gyurma, ecset, vízfesték.
- Versek, mesék, dalok, mondókák ismerete.

A szervezett képzésben, oktatásban való részvétel feltétele a fenti iskolaérettségi kritériumok, alapképességek és készségek összességének megléte, hogy az iskolai tanulás folyamata örömteli és akadálymentes legyen a gyermekek számára.

Egy-egy képesség fejletlensége még nem teszi lehetetlenné a tanulást, de kisebb-nagyobb problémát már okozhatnak. Ha több területen mutat gyengébb teljesítményt a gyermek, felmerül az iskolaéretlenség gyanúja.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

5.2. Az iskolaéretlen gyermek jellemzői

Az iskola éretlen gyermek egész személyiségében vagy több részterületen lassabban fejlődött.

- Nem alakult ki az iskolás testforma, vagy teherbíró képessége gyenge.
- Fizikailag, szellemileg fáradékony.
- Figyelme könnyen elterelődik.
- Gondolkodása nem a tényeket ragadja meg, hanem a számára érzelmileg fontosat.
- Munkaérettsége nem megfelelő, játékos.
- Szabálytudata kialakulatlan.
- A kudarcot nehezen tűri.
- Önuralma, akarata fejletlen, érzelmei uralkodnak felette.
- Esetleg túl visszahúzódó, bátortalan, sok biztatást igényel.

A fentiekből látható, hogy az iskolaérettség nem csupán értelmi képességek szintjét jelenti, hanem egy sokkal összetettebb fogalom. A megfelelő fejlettség eléréséhez részben spontán, természetes érés, részben az óvodai és otthoni foglalkozás, kiegyensúlyozott, odafigyelő családi háttér szükséges.

Gyakran szükség lehet szakemberek segítségére is:

- Beszédproblémák esetén logopédiai foglalkozásra
- Részképesség fejletlenség esetén fejlesztő pedagógiai foglalkozásra
- Érzelmi kiegyensúlyozatlanság, beilleszkedési és viselkedési problémák esetén pszichoterápiára.

Ilyen esetben célszerű a gyermek számára még egy évet biztosítani, hogy a teljesítményhelyzet, megfelelés folyamatos terhe nélkül, az óvodában maradván elérhesse a megfelelő fejlettséget, érettséget.

6. Különfoglalkozások

6.1. Ovo-foci

A Magyar Labdarúgó Szövetség által támogatott Bozsik programban vesz részt óvodánk, mely által egy nevelési évben négy alkalommal viszünk nagycsoportos korú gyermekeket a kijelölt focipályára, egy játékos versengésre, ahol a környező óvoda gyermekei ellen focizhatnak a gyerekek.

6.2.Ovi angol

Heti egy alkalommal jár Turáról egy tanító néni, aki játékos formában vezeti be a gyermekeket az angol nyelv világába. Kiscsoportos formában, tehát egy csoportban maximum 6 gyermekkel foglalkozik. Létszámtól függően, több csoportot is indít egy évben. Szintén öt éves kortól ajánlott ez a különfoglalkozás.

Alkalmankénti díja van, amely költséget a szülők állnak.

6.3.Ovi-rocky

Ezt a foglalkozást egy Gödöllőről kijáró testnevelő tartja, heti egy-két alkalommal. Erre is ötéves kortól járhatnak a gyermekek. Megfelelő létszám esetében az óvodában, 6 fő alatt az iskolában.

Ennek a foglalkozásnak is alkalmankénti díja van, amelyet szintén a szülő áll.

6.4.Hittan

Római katolikus hittan órát a középsős és nagycsoportos gyermekek vehetnek igénybe, szülői kérés alapján. Ez a foglalkozás díjmentes.

VII. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

1. Óvoda és a család

A család és az óvoda összhangja a nevelésben a gyermek személyiségfejlődésének szempontjából rendkívül fontos, ezért egyenrangú partnerként kell megélni ezt az együttműködést. A családdal való együttműködés során mindkét félnek meg kell ismernie a másik nevelési elképzeléseit és alkalmazkodni azokhoz, illetve összhangba kell hozni az elképzeléseket. Valamint, figyelembe kell vennie a pedagógusnak a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítenie kell a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásokat. A kölcsönös bizalom és a gyermekért érzett felelősség teheti harmonikussá az együttnevelést. Az óvodapedagógusnak információkra van szüksége, ezeket az információkat pedig csak őszinte, világos, konkrét beszélgetések során várhatjuk el.

A gyermek első óvodába lépését mindenképp egy családlátogatás előzi meg. Ekkor kezdődik el ténylegesen az óvoda és a család közti kapcsolattartás.

Óvodapedagógusaink napi kapcsolatban is vannak a szülőkkel. Nyitottságunk lehetővé teszi, hogy a szülők bármikor betekintést nyerjenek az óvoda napi életébe. Óriási jelentősége van ennek a beszoktatás ideje alatt.

Óvodánkban a szülők képviselőjét a Szülői Szervezet látja el, mely 6 főből áll, csoportonként kettő. Segítenek az óvodai rendezvények szervezésében, ajándékok készítésében.

A szülőnek nem csak joga, hanem kötelessége is az óvodával együttműködni.

A kapcsolattartás formái:

- családlátogatás
- fogadóóra
- nyílt napok
- szülői értekezletek.

2. Óvoda és az iskola

Az iskolának és az óvodának azonosak az érdekei, mindketten a zökkenőmentes óvoda-iskola átmenet problémáinak a csökkentésében érdekeltek. Az óvoda nevelőtestületének a feladata, hogy gyermek- és nevelésközpontú szemléletét megtartva, saját eredményeivel hasson az átmenet problémáinak leküzdésére. Az óvodás gyermekek megérnek az iskolai életre, az óvoda fokozatosan alkalmassá teszi őket az iskolában rájuk váró feladatok megoldására. Az elsős tanítóval való együttműködésben a kölcsönös érdeklődés, a gyermek iránt érzett felelős gondolkodás a meghatározó. Az óvodapedagógus feladata, hogy figyelemmel kísérje óvodásai iskolai beilleszkedését.

A kapcsolattartás formái:

- tanító néni látogatása az óvodai csoportban,
- elsősök meglátogatása az iskolában,
- közös értekezletek, szakmai megbeszélések,
- májusban a nagycsoportosok szülői értekezlete, melyen részt vesz a leendő elsős tanító néni is.

3. Óvoda és az Arany János Művelődési Ház

A művelődési házban található könyvtár szolgálatait vesszük igénybe havonta egyszer a középső és nagycsoportban. A csoportok ellátogatnak a könyvtárba, ezáltal ismerkedhetnek a könyvtárhasználattal, valamint a rendszeres könyvkölcsönzés által hangsúlyt fektethetünk az olvasóvá nevelésre.

Szükség esetén programok alkalmával igénybe vesszük a művelődési ház nagytermét.

A kapcsolattartás formái:

- Személyes találkozások
- Telefonos egyeztetés

4. Óvoda és az egészségügyi szolgálat

A védőnő szükségszerűen látogatja az óvodát, átnézi a gyermekek haját. Megbeszéljük az esetleges szociális problémákat, figyelemmel kíséri a hátrányos helyzetű gyermekeket.

A gyermekek fogászati szűrése évente egy alkalommal történik, Valkóra megyünk a fogorvosi rendelőbe. A kezelésre szoruló gyermekek szüleit értesítjük.

A kapcsolattartás formái:

- Személyes találkozások
- Telefonos egyeztetés szükségszerűen.

5. Óvoda – Önkormányzat

A folyamatos kölcsönös együttműködés, a napi kapcsolat reális képet nyújt az óvodáról.

A község rendezvényein részt veszünk, kis műsorral szerepelünk (falu karácsony, falunap).

A tájékoztatás a fenntartó felé az óvoda igazgatójának a feladata.

A kapcsolattartás formái:

- Személyes találkozások
- Telefonos egyeztetés szükségszerűen
- Írásban, e-mailen keresztül.

6. Óvoda – Szakmai szolgáltatók

A Gödöllői Pedagógiai Szakszolgálat segíti az óvodapedagógusok munkáját.

Szükség esetén pszichológus, gyógypedagógus segítségét kérjük: iskolaérettségi, értelmi képességek fejlettségének vizsgálata, magatartászavarok felismerése.

Az SNI-s gyermekek fejlesztése utazó gyógypedagógus segítségével történik.

Minden év szeptemberében a logopédus kiszűri a diszlexia prevenciós fejlesztésre és logopédiai fejlesztésre szoruló gyermekeket. Az ő fejlesztésük heti két alkalommal történik az óvodában. A BTMN-s gyermekek fejlesztését is Ő végzi, heti egy alkalommal, kiscsoportos formában.

Szakmai továbbképzéseken veszünk részt, az Oktatási Hivatal szaktanácsadói segítségével történik a külső kontroll beépítése a nevelő munkánkba.

A kapcsolattartás formái:

- Logopédussal, utazó gyógypedagógussal személyes, valamint telefonos kapcsolat.
- E-mail, telefonos megbeszélések, továbbképzéseken személyes találkozások.

7. Óvoda – Közművelődési Intézmények

Óvodánkba rendszeresen járnak különböző művészek, bábcsoportok, zenészek, velük szoros kapcsolatban vagyunk. Feladatunknak tartjuk, hogy a gyermekek esztétikai, erkölcsi, és pedagógiai szempontból megfelelő rendezvényen vegyenek részt az óvoda keretein belül, és kívül.

- Majorka bábszínház
- Palinta együttes
- Budapest Bábszínház
- Szegedi Látványszínház
- Gézengúz együttes.

8. Óvoda – Család- és Gyermejjóléti szolgálat

A gyermekvédelmi alapellátás legfontosabb intézményével rendszeres kapcsolatban vagyunk. A gyermekvédelmi törvény előírása szerint a gyermekvédelmi szolgálatok feladata a gyermeki veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek és magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben. A veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer tagjai között elsődleges helyen áll az óvoda. A törvény szerint kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a család - és gyermejjóléti szolgálatnál, hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más súlyos veszélyeztető ok fennállása, valamint veszélyeztető magatartása esetén. A hátrányok leküzdése érdekében a jelentkező problémát közösen próbáljuk orvosolni.

Az óvoda gyermekvédelmi felelősével rendszeres megbeszéléseket tartunk. Probléma esetén kapcsolat felvétel, azonnali jelzést küldünk a család – és gyermejjóléti szolgálatnak.

A kapcsolattartás formái

- Személyes találkozások
- Telefonos egyeztetés szükségszerűen
- Írásban, e – mailen keresztül.

VIII. ZÁRÓ GONDOLATOK

Büszkék vagyunk az óvodára, melyben dolgozunk. Pontosan tudjuk, hogy mekkora felelősség a gyermekeket óvni, nevelni, fejleszteni, de ezek a dolgok mellett, ez után is sokat teszünk azért, hogy minden részlete és a nap minden perce olyan legyen, amelyben az ide járó gyermekek jól érzik magukat. Olyan óvodát szeretnénk működtetni, ahol egy emberként munkálkodunk azért, hogy a gyermekeknek, a szülőknek és az alkalmazottaknak egyaránt öröm legyen ide bejönni, jó érzés legyen itt lenni és élményekkel teli legyen elmenni. Ezen gondolatok motiválnak bennünket arra, hogy minden nap olyan minőségi óvodai nevelést nyújtsunk, mely minden területen megelégedéssel szolgálja a gyermekek és a szülők igényeit.

IX. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A 2022. szeptember 1. - én hatályba lépett Helyi Pedagógiai Programot felülvizsgáltam és átdolgoztam. Jelen átdolgozott Pedagógiai Program **2025. szeptember. 1. - től, visszavonásig érvényes.**

A Pedagógiai Program nyilvánossága

Vácszentlászló Község Önkormányzatának honlapja

Az óvoda épületének folyosója

Igazgatói iroda

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Pedagógiai Programot véleményezte

Vácszentlászlói Napköziotthonos Óvoda és Konyha Nevelőtestülete

Kelt:

Nevelőtestület képviselője

A Pedagógiai Programot jóváhagyta a fenntartó részéről:

Kelt:

Fenntartó

